

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра оториноларингології з офтальмологією

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»

28 серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 № 1

СИЛАБУС
ЗАГАЛЬНА МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА
Модуль 1. «Оториноларингологія»
обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
4 курс 7 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
оториноларингології з офтальмологією

Протокол від 28 серпня 2024 № 1

**ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ
ДИСЦИПЛІНУ ЗАГАЛЬНА МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА.
МОДУЛЬ 1. «ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ»**

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Безега Михайло Іванович, к.мед.н., в.о. зав. кафедри Гасюк Юрій Аналотійович, д.мед.н., проф. Зачепило Світлана Вікторівна, к.мед.н., доц. Лобурець Валерій Васильович, к.мед.н., доц. Соннік Наталія Богданівна, к.мед.н., доц. Лобурець Андрій Валерійович, к.мед.н., ас.
Профайл викладача (викладачів)	https://otorhin-ophthalm.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	0532 564494
E-mail:	lor@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://otorhin-ophthalm.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин **7,0/210** із них:

Лекції (год.) **28**

Практичні заняття (год.) **84**

Самостійна робота (год). **98**

Вид контролю **ПМК**

Модуль 1. «Оториноларингологія»

Кількість кредитів / годин – **1,0/30** год., із них:

лекції – **4** год

Практичні заняття – **12** год

Самостійна робота – **14** год

Вид контролю: підсумковий модульний контроль (**ПМК**)

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які науково-педагогічні працівники пред'являють до здобувачів вищої освіти при вивченні обов'язкової навчальної дисципліни Загальна медична підготовка Модуль 1. «Оториноларингологія», ґрунтується на засадах академічної доброчесності та побудована з урахуванням норм законодавства України, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів.

Реалізація освітнього процесу за дисципліною Загальна медична підготовка Модуль 1. «Отоларингологія» в особливих умовах (воєнний стан, карантин та ін.) відбувається за допомогою технологій дистанційного навчання, зокрема лекції та практичні заняття – з використанням платформ Zoom, Google Classroom, Google meet та ін.

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

Навчальна дисципліна базується на свідомому та сумлінному виконанні здобувачами вищої освіти своїх обов'язків, дотримання прийнятих у суспільстві загальних правил та норм поведінки.

Нормативні документи, що регламентують організацію навчального процесу на кафедрі та в університеті можна знайти за [посиланням \(https://www.pdmu.edu.ua/n-process/viddil-monitoryngu-osvity/informaciyi-materiali-n-process-vimo-ek9k\)](https://www.pdmu.edu.ua/n-process/viddil-monitoryngu-osvity/informaciyi-materiali-n-process-vimo-ek9k).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з навчальної дисципліни Загальна медична підготовка Модуль 1. «Оториноларингологія», дотримуючись принципів академічної доброчесності, які викладені в Кодексі академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/acuIqVmfy9EklngGTDeNGxcZYY09NpWN3T2KFdps.pdf)

Здобувачі вищої освіти університету обов'язково повинні дотримуватись «Правил внутрішнього розпорядку для студентів ПДМУ». Обов'язковим є систематичне відвідування усіх видів навчальних занять (окрім випадків з поважних причин), які проводяться за розкладом згідно з графіком навчального процесу у відповідності з робочими навчальними планами та програмою дисципліни. Здобувачі вищої освіти мають приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу, запізнення на заняття не допускаються.

Мовою освітнього процесу є державна мова, а для здобувачів освіти міжнародного факультету додатково англійська.

Під час навчально-виховного процесу на кафедрі здобувачі вищої освіти мають бути присутніми у змінному медичному одязі (халат та шапочка) та у змінному взутті, предмети одягу повинні бути чистими та випрасуваними.

Упродовж практичних та лекційних занять з дисципліни здобувачам вищої освіти заборонено виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватися підручниками, посібниками, конспектами, мобільними телефонами чи іншими електронними засобами, що здатні транслювати матеріали, чи іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача; займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу; вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику; вчиняти протиправні дії; здійснювати будь-які дії, що можуть створити умови, небезпечні для здоров'я та/або життя оточуючих.

Відпрацювання незадовільних оцінок на кафедрі оториноларингології з офтальмологією розпочинається за 2 тижні до закінчення семестру і проводиться виключно у випадку, коли здобувач освіти має середній бал поточної успішності модуля з дисципліни менше 3,0 до досягнення ним мінімального балу для допуску до ПМК. Отримання позитивних оцінок за темами змістових модульних контролів є обов'язковою умовою для допуску до ПМК.

З метою дотримання правил академічної доброчесності під час навчання на кафедрі оториноларингології з офтальмологією **здобувачі освіти мають:**

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилатися на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної та наукової діяльності;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Під час перебування на кафедрі здобувачі освіти повинні дотримуватися вимог:

- дотримуватися ділового стилю одягу;
- підтримувати порядок в навчальних кімнатах;
- дбайливо відноситися до майна (меблів, обладнання), що знаходяться у навчальних приміщеннях кафедри;
- не виносити без дозволу викладача речі та обладнання з навчальних кімнат та приміщень кафедри
- поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль.

При організації освітнього процесу на кафедрі оториноларингології з офтальмологією викладачі і здобувачі освіти діють відповідно до наступних нормативних документів:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf

Правила внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету; https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті; https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/tswROM7KUS0XT7aEsz3ZJ1peVh33PidlmTM3uuyo.pdf

- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/BGUZVLhZvFmIMvpYzHnEFfb9IIwhTrEjOaaFdpTd.pdf

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/d2v3WhcBOWnuedYRoBKRe7k1xnl4KtbB2r2NR2CG.pdf

Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету.

Якщо Ви не згодні з результатами підсумкового контролю, ознайомтесь з «Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти» https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/DDgFa7zhzJAcNHnKamWyKPDd1P2msJNfrEAv36Bu.pdf

Опис навчальної дисципліни (анотація) Загальна медична підготовка Модуль 1. «Оториноларингологія»

Оториноларингологія – це розділ клінічної медицини, що вивчає анатомію, фізіологію та патологію вуха, носа, приносових порожнин, глотки, гортані та суміжних з ними органів. Поруч із цим, оториноларингологія розглядає методи діагностики, лікування та профілактики захворювань ЛОР-

органів. Об'єднання оториноларингологічної патології та виділення її в самостійну дисципліну почалося в середині XIX сторіччя, і обумовлене анатомо-топографічною єдністю ЛОР-органів, їхнім фізіологічним та функціональним зв'язком. Розробка ендоскопічних методів дослідження ЛОР-органів сприяла формуванню та стрімкому розвитку оториноларингології як самостійної медичної спеціальності. Необхідність і важливість викладання оториноларингології обумовлені широкою поширеністю захворювань ЛОР-органів та їх ускладнень. В теперішній час оториноларингологія є галуззю охорони здоров'я, компетенція в якій обов'язкова для випускника вищого медичного навчального закладу. Впровадження в практику сучасних методів діагностики забезпечує не тільки ефективне лікування і профілактику оториноларингологічних нозологій, а й запобігає розвитку тяжких хронічних захворювань з боку інших органів і систем макроорганізму. Під час вивчення оториноларингології здобувачі вищої освіти отримують теоретичні знання і набувають практичні навички стосовно питань етіології, патогенезу, діагностики, лікування та профілактики захворювань ЛОР-органів, які спрямовані на покращення якості життя, збереження здоров'я та працездатності людини.

Предметом вивчення навчальної дисципліни Загальна медична підготовка Модуль 1. «Оториноларингологія» є анатомія, фізіологія ЛОР-органів, етіологічні чинники та патогенетичні механізми розвитку захворювань ЛОР-органів, клінічний перебіг, методи діагностики, лікування та профілактики оториноларингологічної патології, допомога при виникненні невідкладних станів в оториноларингології, організація оториноларингологічної допомоги в Україні.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити. Вивчення дисципліни Загальна медична підготовка Модуль 1. «Оториноларингологія» базується на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти з дисциплін: патоморфології, патофізіології, фармакології, загальної хірургії, а також внутрішньої медицини, соціальної медицини, громадського здоров'я та основи доказової медицини.

Постреквізити. Вивчення дисципліни Загальна медична підготовка Модуль 1. «Оториноларингологія» закладає основи для подальшого вивчення здобувачами вищої освіти таких дисциплін як терапевтична та хірургічна стоматологія, ортопедична стоматологія, дитяча терапевтична та дитяча хірургічна стоматологія, ортодонтія.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни Загальна медична підготовка Модуль 1. «Оториноларингологія» є здобуття знань з анатомії та фізіології

ЛОР-органів, етіологічних чинників та патогенетичних механізмів захворювань ЛОР-органів, клінічних ознак, методів діагностики, лікування та профілактики оториноларингологічної патології, опанування здобувачами вищої освіти необхідних умінь і навичок, які відповідають кінцевим цілям вивчення навчальної дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни Загальна медична підготовка Модуль 1. «Оториноларингологія» є:

- аналізувати анамнестичні та клінічні данні пацієнта;
- інтерпретувати результати лабораторних, інструментальних та додаткових методів досліджень;
- встановити попередній, клінічний, остаточної діагноз;
- визначати тактику лікування пацієнтів із захворюваннями ЛОР-органів та їх ускладненнями;
- виконувати необхідні медичні маніпуляції;
- надавати допомогу при невідкладних станах в оториноларингології.

Вивчення дисципліни Загальна медична підготовка Модуль 1. «Оториноларингологія» сприяє досягненню цілей стратегічного розвитку ООН № 3 «Міцне здоров'я та благополуччя» та № 4 «Якісна освіта».

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами ОПП «Стоматологія» дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення дисципліни

Загальна	медична	підготовка	Модуль	1.
-----------------	----------------	-------------------	---------------	-----------

«Оториноларингологія».

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої

ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально евакуаційного забезпечення.

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

25. Знати та розуміти фундаментальні і клінічні біомедичні науки на рівні, достатньому для вирішення проблем в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни «Оториноларингологія» студенти повинні

Знати:

- топографічну і клінічну анатомію верхніх дихальних шляхів і вуха у віковому аспекті;
- фізіологію ЛОР-органів; взаємний зв'язок функціональних систем організму і рівні їх регуляції;
- клінічні і функціональні методи дослідження в оториноларингології;
- етіологічні чинники патологічних процесів верхніх дихальних шляхів і вуха; особливості їх розвитку у віковому аспекті;
- клінічну симптоматику, методи діагностики і лікування основних захворювань носа і приносних пазух, зовнішнього, середнього і внутрішнього вуха, глотки, гортані, їх профілактику у віковому аспекті;
- принципи надання невідкладної допомоги при ургентній ЛОР-патології;
- принципи підготовки хворих до операції і ведення в післяопераційному періоді;
- засоби і методи знеболювання при оториноларингологічних операціях;
- особливості дієтотерапії при ЛОР-захворюваннях;
- обладнання операційних, хірургічний інструментарій, який використовується при різних операціях на ЛОР-органах;
- основи експертизи тимчасової і постійної непрацездатності;
- правові питання діяльності лікаря-отоларинголога;
- питання організації ЛОР-допомоги в екстремальних умовах (епідемії, землетруси, потопи);
- вимоги етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності;
- принципи санітарно-просвітницької роботи.

Вміти:

- збирати та оцінювати дані анамнезу;
- проводити ендоскопічне обстеження оториноларингологічного хворого (передня і задня риноскопія, орофарингоскопія, непряма ларингоскопія, отоскопія) та оцінювати стан обстежуваного;
- складати план обстеження хворого;
- інтерпретувати дані додаткових (лабораторних та інструментальних) методів досліджень;
- проводити диференціальну діагностику найбільш поширених захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха;
- встановити попередній та клінічний діагноз;
- визначати тактику ведення хворого із оториноларингологічною патологією;

- виконувати діагностично-лікувальні маніпуляції;
- надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах;
- розробляти профілактичні заходи щодо захворювань верхніх дихальних шляхів і вуха;
- вести медичну документацію;
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ОСНОВНИХ ПИТАНЬ, ЩО РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЇ.

Загальна медична підготовка. Модуль 1. «Оториноларингологія»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Гострі та хронічні захворювання носа та приносових пазух. Риногенні внутрішньочерепні та орбітальні ускладнення. Гострі та хронічні захворювання глотки. Гострий та хронічні риніти. Гострі та хронічні синуїти. Принципи функціональної ендоскопічної хірургії (FESS) при гострих та хронічних синуїтах. Шляхи та етапи поширення інфекції з носа та приносових пазух в орбіту і порожнину черепа, основні клінічні прояви. Визначення та класифікація тонзиліту. Диференційна діагностика гострих тонзилітів. Ускладнення ангін. Хронічний тонзиліт.	2
2	Гострі та хронічні захворювання гортані. Гострі та хронічні захворювання середнього вуха. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення. Клінічна картина, діагностика та лікування гострого ларингіту. Класифікація, діагностика та лікування різних форм хронічних ларингітів. Визначення, причини та класифікація стенозів гортані, принципи надання невідкладної допомоги. Клінічні форми хронічного гнійного середнього отиту, діагностика та лікування. Шляхи поширення інфекції з вуха в порожнину черепа, основні клінічні форми і прояви.	2
	Всього	4

Семінарські заняття програмою не передбачені.

Тематичний план практичних занять за модулем із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
	Модуль1. Оториноларингологія	
	<i>Змістовий модуль 1. Клінічна оториноларингологія.</i>	
1.	Ендоскопічні методи дослідження ЛОР-органів. Гострі та хронічні захворювання носа та приносових пазух. Риногенні орбітальні і внутрішньочерепні ускладнення. - Організація робочого місця ЛОР – лікаря; розташування хворого, лікаря, джерела світла. - Зовнішній огляд ЛОР – органів, послідовність та техніка проведення ендоскопічних досліджень ЛОР – органів. - Гострий риніт: етіологічні чинники, стадії клінічного перебігу, лікування. - Класифікація, клініка, діагностика та лікування різних форм хронічних ринітів. - Етіологія, патогенез, клінічні прояви та діагностика гострих синуситів. Особливості перебігу одонтогенного гаймориту. - Класифікація, клінічні симптоми, діагностика, диференційна діагностика хронічного запалення верхньощелепної, лобної, решітчастої та основної пазух. - Принципи функціональної ендоскопічної хірургії (FESS) при гострих та хронічних синуситах. - Шляхи проникнення інфекції із приносових пазух у порожнину черепа та орбіту.	2
2.	Гострі та хронічні захворювання глотки. Первинні і вторинні тонзиліти. Ускладнення ангін, заглотковий абсцес, дифтерія глотки. - Класифікація тонзиліту. Первинні ангіни та вторинні ангіни. - Етіологія, патогенез, клінічні симптоми, класифікація, діагностика та лікування гострих первинних тонзилітів.	2

	- Етіологія, патогенез, класифікація, клінічні симптоми, діагностика та лікування гострих вторинних тонзилітів. - Диференційна діагностика різних форм гострих тонзилітів. - Етіологія, патогенез, клінічні симптоми ускладнень ангін, профілактика та принципи лікування. - Дифтерія глотки: етіологія, епідеміологія, клінічні форми, критерії діагностики, лікування і профілактика.	
3.	Гострі та хронічні захворювання гортані. - Гострий ларингіт: етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування. - Гортанна ангіна: етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування. - Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування гострого ларинготрахеїту у дітей. - Класифікація хронічних ларингітів. - Клінічна картина, діагностика та лікування різних форм хронічного ларингіту, особливості мікрохірургічних втручань.	2
4.	Гострі та хронічні захворювання середнього вуха. Мастоїдит. Лабіринтит. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення. - Стадії клінічного перебігу, діагностика та лікування гострого гнійного середнього отиту. - Особливості перебігу гострого середнього отиту у немовлят. - Клінічні форми, діагностика та лікування мастоїдиту. Антрит. - Клінічні форми хронічного гнійного середнього отиту. - Холестеатома: механізми утворення, діагностика, ускладнення. - Санаційні та слуховідновлювальні операції: показання, принципи виконання, ускладнення. - Клінічні форми отогенних внутрішньочерепних ускладнень.	2
Змістовий модуль 2. Невідкладні стани в оториноларингології.		
5.	Стеноз гортані. Травми носа, носові кровотечі.	2

	аналізаторів - Методи дослідження - Методи корекції та реабілітації порушень функції слухового і нюхового аналізаторів	
Разом		14

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання – робочою навчальною програмою не передбачені.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю.

Загальна медична підготовка. Модуль 1. «Оториноларингологія».

1. Основні етапи становлення оториноларингології як самостійної медичної дисципліни в Україні та в ПДМУ. Основні напрямки розвитку та досягнення сучасної оториноларингології.
2. Викривлення носової перегородки: клінічні симптоми, діагностика, методи хірургічної корекції.
3. Фурункул носа: етіологічні чинники, клінічні симптоми, діагностика та лікування.
4. Деформації зовнішнього носа. Ринопластика, показання до ринопластики, види ринопластики, методика проведення, ускладнення.
5. Гострий риніт: етіологічні чинники, стадії клінічного перебігу, лікування, можливі ускладнення.
6. Хронічні риніти: класифікація, етіологічні чинники, клінічні прояви, диференційний діагноз, лікування.
7. Вазомоторний риніт: алергічна і нейровегетативна форми, клінічна картина, діагностика та лікування.
8. Гострий синусит: етіологічні чинники, клінічні симптоми, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування.
9. Основні причини розвитку та особливості перебігу одонтогенного гаймориту. Діагностика. Пункція верхньощелепної пазухи, техніка виконання, можливі ускладнення.
10. Принципи функціональної ендоскопічної хірургії (FESS) при гострому синуситі. Переваги малоінвазивних оперативних втручань, особливості післяопераційної реабілітації.
11. Класифікація хронічних синуситів. Клінічні симптоми, методи діагностики та диференційна діагностика. Принципи консервативного лікування.

12. Принципи функціональної ендоскопічної хірургії (FESS) при різних формах хронічних синуїтів. Особливості післяопераційної реабілітації.
13. Хронічні поліпозні синуїти: етіологічні чинники, патогенетичні механізми, клінічні ознаки, діагностика, комплексне лікування (сучасні принципи консервативного та оперативного лікування).
14. Риногенні внутрішньочерепні ускладнення: шляхи проникнення інфекції, види ускладнень, принципи діагностики та види оперативних втручань.
15. Риногенні орбітальні ускладнення: шляхи проникнення інфекції, види ускладнень, принципи діагностики та оперативного лікування.
16. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічні симптоми та діагностика гострих первинних тонзилітів (ангін).
17. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічні симптоми та діагностика гострих вторинних тонзилітів (ангін).
18. Диференційна діагностика різних форм гострих тонзилітів. Принципи терапії та можливі ускладнення ангін.
19. Дифтерія глотки: етіологія, патогенез, клінічна картина, критерії діагностики та диференційної діагностики, лікування та профілактика.
20. Хронічний тонзиліт: класифікація, етіологічні чинники, патогенетичні механізми, місцеві ознаки хронічного тонзиліту. Тонзилогенні та метатонзиллярні ускладнення.
21. Консервативне та хірургічне лікування хронічного тонзиліту. Показання та протипоказання до оперативного втручання, органозберігальні операції.
22. Аденоїдні вегетації: етіологія, клініка, консервативне та хірургічне лікування.
23. Гіпертрофія піднебінних мигдаликів: етіологія, патогенез, клінічні ознаки, діагностика, показання до оперативного втручання.
24. Гострий ларингіт: етіологія, клінічні симптоми, діагностика та основні принципи лікування.
25. Гострий стенозуючий ларинготрахеїт у дітей: етіологія, патогенез, клінічні ознаки, інтенсивна терапія.
26. Дифтерія гортані: етіологія, патогенез, клінічна картина, критерії діагностики, лікування та профілактика.
27. Хронічні ларингіти: основні форми, етіологія, патогенез, принципи диференційної діагностики.
28. Хронічний гіперпластичний ларингіт: клінічні ознаки, форми, сучасні методи діагностики, консервативне лікування та мікрохірургічне ендоларингеальне втручання.
29. Передракові захворювання гортані (дискератози – пахідермія, лейкоплакія): клінічна картина, сучасні методи діагностики, лікування.
30. Зовнішній отит: форми, етіологія, клінічні ознаки, діагностика та лікування. Злоякісний зовнішній отит: етіологія, особливості клінічного перебігу та

лікування.

31. Отомікоз: етіологічні чинники, клінічні симптоми, методи сучасної діагностики та лікування.
32. Гострий гнійний середній отит: етіологічні чинники, шляхи проникнення інфекції в середнє вухо, стадії клінічного перебігу, діагностика та лікування.
33. Особливості перебігу гострого гнійного середнього отиту у дітей раннього віку. Діагностика та лікування. Показання до парацентезу, техніка виконання.
34. Ускладнення гострого гнійного середнього отиту. Гострий мастоїдит, антрит: причини розвитку, клінічні симптоми, діагностика, лікування. Антромастоїдотомія.
35. Атипові форми мастоїдиту: причини розвитку та основні форми.
36. Хронічний гнійний середній отит: класифікація, клінічні форми, диференційна діагностика епітимпаніту і мезотимпаніту, основні напрямки лікування.
37. Хронічний гнійний епітимпаніт. Холестеатома, механізми її утворення. Клінічні симптоми та отоскопічні ознаки, методи дослідження та лікування.
38. Хірургічне лікування хронічного гнійного епітимпаніту на сучасному етапі розвитку отіатрії. Показання до санаційних та слуховідновлювальних операцій, етапи та основні принципи виконання, ускладнення.
39. Класифікація пухлин ЛОР-органів. Принципи діагностики та лікування доброякісних пухлин ЛОР-органів.
40. Злоякісні пухлини мигдаликів: клінічна симптоматика, принципи діагностики та лікування.
41. Злоякісні пухлини гортані: локалізація, клінічні симптоми, сучасні методи діагностики та лікування.
42. Принципи ранньої діагностики злоякісних пухлин ВДШ та вуха. Методи лікування злоякісних пухлин ВДШ та вуха: хірургічний, променевий та хіміотерапевтичний. Їх значення та терапевтичні можливості.
43. Склерома верхніх дихальних шляхів: етіологія, епідеміологія, стадії клінічного перебігу, критерії діагностики, диференційна діагностика та принципи лікування.
44. Туберкульоз верхніх дихальних шляхів: клінічні прояви, критерії діагностики, диференційна діагностика та основні принципи лікування.
45. Сифіліс верхніх дихальних шляхів: клінічні прояви, особливості діагностики, диференційна діагностика, принципи лікування.
46. Мікози ЛОР-органів: етіологічні чинники, патогенез, сучасні методи діагностики та лікування.
47. Стеноз гортані: визначення, класифікація, причини розвитку стенозів гортані, основні симптоми.
48. Стадії стенозу гортані, їх клінічна характеристика, принципи лікування.

49. Конікотомія та крикоконікотомія: визначення понять, показання, техніка виконання.
50. Трахеостомія: показання, її варіанти, техніка виконання, ускладнення. Будова трахеостомічної трубки, догляд за нею та трахеостоמוю.
51. Перелом кісток носа, класифікація, клінічні ознаки, критерії діагностики, лікувальна тактика.
52. Поєднані травми носа, приносових пазух та обличчя. Методи первинної хірургічної обробки ран, профілактика правцю.
53. Носові кровотечі: класифікація, причини, місцеві засоби зупики кровотечі, принципи загального лікування.
54. Сторонні тіла ЛОР-органів: клінічні симптоми, діагностика, методи видалення.

Перелік практичних навичок для підсумкового модульного контролю.

1. Уміти користуватися лобним рефлектором та налобним освітлювачем.
2. Провести передню риноскопію і оцінити результати.
3. Провести задню риноскопію і оцінити результати.
4. Провести орофарингоскопію і оцінити результати.
5. Провести непрямую ларингоскопію і оцінити результати.
6. Провести пальпацію гортані та регіонарних лімфатичних вузлів, оцінити результати.
7. Провести отоскопію і оцінити результати.
8. Провести дослідження слуху шепітною та розмовною мовами і оцінити результати.
9. Провести камертональні проби (Вебера, Швабаха, Рінне, Федерічі та Желле) і оцінити результати.
10. Провести продування слухових труб за методом Політцера;
11. Оцінити основні типи тимпаногам.
12. Провести аналіз основних типів аудіограм.
13. Провести дослідження вестибулярного аналізатора та оцінити результати.
14. Виконувати діагностично-лікувальні маніпуляції:
 - а) туалет зовнішнього слухового проходу та введення турунди з лікарськими речовинами;
 - б) пневмомасаж барабанної перетинки;
 - в) забір матеріалу із порожнини носа, глотки та вуха для бактеріоскопічного та бактеріологічного дослідження;
 - г) змащування та зрошування слизової оболонки порожнини носа і глотки;
 - д) промивання лакун мигдаликів;
 - е) введення в носові ходи марлевих турунд з лікарськими засобами з метою анемізації та/або анестезії слизової оболонки порожнини носа;

- є) ендоларингеальне введення лікарських розчинів;
- ж) проведення первинної хірургічної обробки ран ЛОР – органів;
- з) туалет трахеостоми та догляд за трахеостомічною канюлею;
- и) видаляти сторонні тіла із порожнини носа, глотки, гортані та вуха.

15. Оцінити дані основних лабораторних досліджень (крові, сечі), спинномозкової рідини.

16. Оцінити результати бактеріоскопічного, бактеріологічного та цитологічного досліджень.

17. Оцінити дані рентгенологічного дослідження, КТ, МРТ хворого із патологією ЛОР – органів.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – підсумковий модульний контроль

Методи навчання:

- Вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- Наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- Практичні (виконання графічних робіт, практики);
- Тематичні дискусії;
- Імітаційні ігри;
- Кейс-метод;
- Презентації, проблемний виклад матеріалу.

Форми та методи оцінювання:

Основними методами контролю знань здобувачів вищої освіти є: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Вхідний контроль на початку вивчення дисципліни проводиться у вигляді вирішення тестових завдань для оцінювання початкового рівня знань здобувачів освіти.

Поточний контроль здійснюється у ході вивчення певної теми для визначення якості засвоєння певного обсягу навчального матеріалу, рівня сформованості окремої навички або вміння шляхом усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, письмового контролю знань і умінь за допомогою письмових робіт (письмові відповіді на питання, вирішення ситуаційних завдань з обґрунтуванням) тестового контролю з використанням набору стандартизованих завдань (тести відкритої та закритої форми), програмованого контролю з використанням комп'ютерних програм для тестування, практичної перевірки, самоконтролю.

Підсумковий контроль знань і умінь, набутих здобувачем освіти, проводиться по завершенню вивчення програмного матеріалу з дисципліни шляхом усної відповіді на питання екзаменаційного білету ПМК.

Система поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти включають вхідний, поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти.

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення нової навчальної дисципліни з метою діагностики вхідного рівня знань здобувачів вищої освіти та визначення можливості сприйняття, а також їх готовності до засвоєння даної навчальної дисципліни. За результатами вхідного контролю відбувається організація індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками систематично під час практичних занять у формі усного опитування, виконання ситуаційних завдань, оцінки виконання практичних завдань, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного здобувача освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти (Табл.1).

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувача вищої освіти, як при підготовці до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення відповідної дисципліни. З початком викладання дисципліни науково - педагогічний працівник доводить до відома здобувачів вищої освіти вимоги до поточного контролю знань.

Оцінка виставляється науково-педагогічним працівником у «Журнал обліку відвідування та успішності студентів» та синхронно в «Електронний журнал ПДМУ» (далі ЕЖ) наприкінці заняття або після перевірки індивідуальних контрольних завдань (письмових робіт, розв'язування типових або ситуаційних задач і тестових завдань), але не пізніше 2 календарних днів після проведення заняття (у відповідності до «Положення про електронний журнал успішності»).

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє

		самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Після отримання оцінок за всі теми модуля розраховується середня оцінка, яка потім за допомогою спеціальної шкали конвертується в рейтингові бали за поточну успішність з модуля (таблиця 3). Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність при вивченні модулю дорівнює 120 балам (середня оцінка 5,0). Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент є 72 бали (середня оцінка 3,0).

Підсумковий контроль засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного і практичного матеріалу з навчальної дисципліни проводиться у формі

підсумкового модульного контролю (ПМК). ПМК здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу з дисципліни на останньому занятті модуля.

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з кожної навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (позитивні оцінки зі змістовних модулів та із захисту історії хвороби, отримали допуск до складання ПМК).

Питання (ситуаційні задачі), які винесені на ПМК, охоплюють найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні оториноларингології з особливостями дитячого віку. Обов'язково до переліку питань, винесених на ПМК, включені питання з тем, які визначені для самостійне вивчення в межах модуля.

З питань формуються екзаменаційні білети на ПМК, які затверджуються на засіданні кафедри. Білет з дисципліни містить 2 конкретних базових теоретичних (практично-орієнтованих) питання та 1 ситуаційну задачу. Кожне питання білету оцінюється в межах 0- 30 балів, ситуаційна задача – 0-20 балів (Табл.2). За підсумком складання ПМК здобувачу освіти виставляється сумарна оцінка від 0 до 80 балів, конвертація балів у традиційну оцінку не проводиться (Табл.3).

Таблиця 2

Структура ПМК

Усна відповідь на питання контролю практичної та теоретичної підготовки за модулем (2 питання)	0-60 балів
Усне обґрунтування відповіді на ситуаційну задачу	0-20 балів

Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів (Табл.3). Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність). За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно». Здобувачі вищої освіти, які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують

підсумкову оцінку підсумкову оцінку відповідно до [уніфікованої таблиці відповідності балів за поточну успішність балам за ПМК, екзамен і традиційній чотирибальній оцінці](https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf) (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf), при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється на підставі суми балів за поточну успішність здобувача вищої освіти та балів, отриманих за ПМК, яка конвертується у ЄКТС та традиційну 4-бальну систему відповідно до уніфікованої таблиці відповідності балів за поточну успішність балам за ПМК, екзамен і традиційній чотирибальній оцінці (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf).

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти.

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини не зарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів. Причини не зарахування можуть бути наступні:

- а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять і (або) лекцій, виробничої практики. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»;
- б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні, семінарські, лекційні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до ПМК. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»;
- в) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на ПМК. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК».

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК.

Регламент перескладання ПМК.

Дозвіл на перескладання ПМК видається деканом факультету, директором інституту (або його заступником) у вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового контролю» який здобувач освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану та (за необхідністю) інформації з кафедри про ліквідацію заборгованості (відсутність «нб», середній бал успішності 3,0 і більше). При організованому перескладанні ПМК групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість. Персональна відомість перескладання

підсумкового модульного контролю (загальна відомість) заповнюється завідувачем кафедри або уповноваженою ним особою у двох примірниках, один з яких залишається на кафедрі, другий у день заповнення повертається в деканат завідувачем навчальної частини кафедри (відповідальним викладачем). Здобувач вищої освіти має право на перескладання ПМК, до закінчення вивчення відповідної дисципліни. Нескладений ПМК з однієї дисципліни не є підставою для недопуску здобувача вищої освіти до складання підсумкового семестрового контролю з іншої дисципліни.

Методичне забезпечення:

1. Рекомендована література.
2. Мультимедійні презентації лекцій.
3. Мультимедійні презентації для самостійного опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.
4. Силабус.
5. Комп'ютерні контролювальні програми
6. Календарно-тематичні плани лекцій, тематичні плани практичних занять.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ):

1. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деєва. - 2020, 472 с.

Допоміжна:

1. Курс лекцій з оториноларингології: навч. посібник для здобувачів вищої освіти 4-х курсів другого (магістерського) рівня за спеціальностями: «Медицина», «Педіатрія», «Стоматологія», лікарів-інтернів, лікарів-оториноларингологів та лікарів загальної практики – сімейної медицини / А.В. Лупир, М.І. Яценко, Н.О. Шушляпіна та ін. Харків: ХНМУ, 2023. 212 с.
2. Актуальні питання сучасної оториноларингології: навчально-методичний посібник / А.В. Лупир, М.І. Яценко, Н.О. Шушляпіна та ін. Харків: ХНМУ, 2022. 140 с
3. Косаковський А. Л., Лайко А. А., Косаківська І. А., Синяченко В. В., Бредун О. Ю., Гавриленко Ю. В., Сапунков О. Д., Мошич О. П. Дитяча оториноларингологія. Збірник тестових завдань: навчальний посібник. -К.: НМАПО імені П. Л. Шупика, 2019. -272 с.
4. Лайко А. А., Гавриленко Ю. В., Борисенко О.М., Березнюк В.В. Роль патології слухової труби у розвитку захворювань середнього вуха / А. А. Лайко, Ю. В. Гавриленко, О. М. Борисенко, В. В. Березнюк // Вінниця «Твори», 2020— 169 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського; <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна наукова медична бібліотека України <https://library.gov.ua/>
3. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
4. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
5. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
6. Освітній портал НМУ імені О.О. Богомольця <http://nmuofficial.com>
7. National Library of Medicine <https://www.nlm.nih.gov/>
8. National Center for Biotechnology Information <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
9. Електронна база даних медичних і біологічних публікацій Національної медичної бібліотеки США <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
10. <http://www.lorlife.kiev.ua/archive.shtml>
11. <http://www.ents.com.ua/cong/10.pdf>
12. <http://medbib.in.ua/zagalna-harakteristika-istoriya-predmeta.html>

Розробники: Михайло БЕЗЕГА, к.мед.н., зав. кафедри

Світлана ЗАЧЕПИЛО, к.мед.н., доцент кафедри

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра оториноларингології з офтальмологією

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»

28 серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 № 1

СИЛАБУС

ЗАГАЛЬНА МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА

Модуль 2. «Офтальмологія»

ОБОВ'ЯЗКОВА

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
4 курс 7 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
оториноларингології з офтальмологією
Протокол від 28 серпня 2024 № 1

**ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ
ДИСЦИПЛІНУ ЗАГАЛЬНА МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА.**

МОДУЛЬ 2. «ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Безкоровайна І.М. д.мед.н.,професор Воскресенська Л.К. д.мед.н.,професор Ряднова В.В.,к.мед.н,доцент Іванченко А.Ю.к.мед.н. асистент Богата А.В.к.мед.н. доцент
Профайл викладача (викладачів)	https://otorhin-ophthalm.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532)656980
Е-mail:	ophthalmology.poltava@gmail.com
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://www.pdmu.edu.ua/fakultets/stomat/kafedry/otorunoftalm/ophthalmology

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна медична підготовка.

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин **7,0/210** із них:

Лекції (год.) **28**

Практичні заняття (год.) **84**

Самостійна робота (год). **98**

Вид контролю **ПМК**

Модуль 2. «Офтальмологія»

Кількість кредитів / годин **1,0/30** із них:

Лекції (год.) **4**

Практичні заняття (год.) **12**

Самостійна робота (год). **14**

Вид контролю **ПМК**

Політика навчальної дисципліни

Важливою умовою успішного навчального процесу є особисте дотримання кожним студентом Університету правил поведінки прийнятих в Університет та в суспільстві. Студент Університету, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль. Студент повинен вчасно приходити на заняття без запізнь, повинен бути одягнений у відповідну медичну форму (білий халат або хірургічний костюм, змінне взуття та медична шапочка). Студент не повинен порушувати графік навчального процесу, приходити на заняття з конспектом і підготовленим по темі заняття, не допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин. Студент, який допустив пропуски занять без поважної на те причини, зобов'язаний у триденний термін після виходу на заняття звернутися в деканат із заявою на ім'я декана про дозвіл на відпрацювання. Протягом заняття студент не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу.

При організації освітнього процесу в ПДМУ студенти та викладачі діють відповідно до положень:

Для детального ознайомлення з положеннями можна за посиланням: (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Опис навчальної дисципліни (анотація) Загальна медична підготовка Модуль 2. «Офтальмологія»

Офтальмологія – це галузь медичних знань, клінічна дисципліна, яка вивчає анатомію, фізіологію та патологію органа зору і суміжних з ними ділянок. Важливість і необхідність її викладання при підготовці лікарів обумовлена тим, що захворювання органа зору стоять на одному з перших місць серед хвороб людини. Орган зору зв'язаний багатьма анатомічними і фізіологічними механізмами як з організмом у цілому, так і з окремими його органами і системами. Тому він часто втягується в загальні захворювання організму або першим реагує на них функціональними чи морфологічними змінами. По суті, уся патологія органа зору (за винятком травм, окремих екзогенних запалень повік, кон'юнктиви і рогівки) є проявом загальних або системних захворювань. Тому знання офтальмологічних симптомів при різних загальних захворюваннях необхідні лікарям всіх спеціальностей для діагностики, оцінки стадії, динаміки, визначення прогнозу основного захворювання.

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 4 році в тому числі і Модуля 2. «Офтальмологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни: Загальна медична підготовка Модуль 2. «Офтальмологія» є вивчення захворювань органа зору та його предатків, методи діагностики, лікування та профілактики патології ока.

Пререквізити і постреквізити вивчення Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія»

Вивчення Загальної медичної підготовки. Модуль 2. «Офтальмологія» базується на знаннях отриманих з:

- медичної і біологічної фізики: трактування загальних фізичних та біофізичних закономірностей, що лежать в основі життєдіяльності людини; пояснювання основи діагностичних і фізіотерапевтичних (лікувальних) методів, що застосовуються в медичній апаратурі;
- анатомії людини: визначати топографо-анатомічні взаємовідносини органів і систем людини; інтерпретувати статеві, вікові та індивідуальні особливості будови організму людини;
- гістології, цитології, ембріології: трактувати мікроскопічну будову різних органів людини, в різні вікові періоди, а також в умовах фізіологічної та репаративної регенерації;
- фізіології: аналізувати стан сенсорних процесів у забезпеченні життєдіяльності людини; пояснювати фізіологічні основи методів дослідження функцій організму та органу зору;
- мікробіології, вірусології та імунології: інтерпретувати біологічні властивості патогенних та непатогенних мікроорганізмів, вірусів та закономірностей їх взаємодії з макроорганізмом, з популяцією людини і зовнішнім середовищем; трактувати основні механізми формування імунної відповіді організму людини.

Вивчення дисципліни Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія» закладає основи вивчення студентами:

- інфекційних хвороб: виявляти основні клінічні симптоми, що формують характерний синдром найбільш поширених інфекційних хвороб.
- внутрішньої медицини: проводити обстеження хворих, ставити попередній діагноз, диференційний діагноз, визначати методи лікування хворих з ревматизмом, ревматоїдним артритом, гіпертонічною хворобою, хворобами крові, ендокринною патологією та ін.
- епідеміології: інтерпретувати причини виникнення і закономірності розвитку епідемічного процесу, основні нормативні документи в галузі епідеміології.
- професійних хвороб: проводити обстеження хворого, ставити попередній діагноз та визначати тактику ведення хворих на найбільш розповсюджені професійні захворювання.
- онкологія: визначати тактику обстеження і ведення пацієнтів з підозрою на злоякісну пухлину.

Передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з офтальмології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія»:

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія» є оволодіння етико-деонтологічними основами охорони зору людей різного віку. Формування у студентів професійних знань і навичок для профілактики, діагностики та лікування очних захворювань. Усвідомлення ролі офтальмолога в забезпеченні

якості життя населення. Підвищення спроможності майбутніх лікарів сприяти збереженню зору як ключового компонента загального здоров'я. На основі вивчення вікової анатомії, фізіології органу зору етіології, патогенезу захворювань, класифікацій, особливостей клінічної картини, опанування студентами необхідних знань та вмінь, дій, цільових завдань, навичок, які відповідають кінцевим цілям вивчення навчальної дисципліни відповідно до ОПП.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія» є закладення теоретичних основ офтальмології як науки (термінологія, методи дослідження, загальні клінічні симптоми основних захворювань ока, принципи діагностики та лікування, профілактики захворюваності) та відпрацювання практичних навичок з дослідження, з методів надання невідкладної допомоги.

Вивчення дисципліни Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія» сприяє досягненню цілей стратегічного розвитку ООН № 3 «Міцне здоров'я та благополуччя» та № 4 «Якісна освіта».

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія» забезпечує набуття студентами компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
9. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
10. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
11. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
12. Здатність спілкуватися англійською мовою.
13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
14. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
12. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
12. Здатність працювати в команді.
16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
18. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

4. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

5. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
6. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
9. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
10. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
13. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
14. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
17. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
18. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

**Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна
Загальна медична підготовка Модуля 2. «Офтальмологія».**

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

25. Знати та розуміти фундаментальні і клінічні біомедичні науки на рівні, достатньому для вирішення проблем в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання.

Результати навчання для дисципліни Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія»:

По завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

- **знати:**
- загальні питання організації офтальмологічної допомоги;
- причини розвитку патологічних процесів;
- особливості клінічної симптоматики основних захворювань орган зору;
- тактику невідкладної допомоги та сучасні принципи лікування хворих з різною патологією.
- **вміти:**
- поставити попередній діагноз поширених очних захворювань та ушкоджень;
- надати першу лікарську допомогу;
- прийняти рішення щодо наступної лікарської допомоги;
- висвітлити зв'язок патологічного процесу в організмі хворого із захворюванням зору, і визначити і надати лікарські пропозиції;

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія»		
1	Функції органа зору. Діагностика запалення кон'юнктиви та оболонок ока («червоне око» - кон'юнктивіти, кератити, іридоцикліти, уверни, ретиніт, енд офтальміт, панофтальміт). Діагностика та лікування. Профілактика. Центральний зір – гострота зору та кольоросприйняття. Периферичний зір- поле зору та світлосприйняття. Бінокулярний зір. Анатомо-фізіологічні особливості будови, кон'юнктиви, рогівки, судинної оболонки Методи дослідження повік, слізних органів, орбіти кон'юнктиви, рогівки, судинної оболонки. Запальні захворювання кон'юнктиви: кон'юнктивіти. Етіологія, клініка, діагностика, лікування. Запальні захворювання рогівки: кератити. Етіологія, клініка, діагностика, лікування. Запальні захворювання судинної оболонки: передній та задній увеїт, панофтальміт. Етіологія, клініка, діагностика, лікування Енд офтальміт. Діагностика, лікування, профілактика.	2
2	Невідкладні стани в офтальмології. Діагностика та невідкладна допомога, профілактика запалення повік, слъзових органів та орбіти (ячмінь, абсцес повік, дакріоцистит, періостит, флегмона орбіти). Ушкодження органу зору та додаткового апарата ока. Невідкладна допомога. Профілактика, диспансеризація	2

	Класифікація пошкоджень органа зору. Запальні захворювання повік: ячмінь, холязіон, блефарит. Клініка, діагностика, лікування. Запальні захворювання сізних органів: дакріоцистит, дакріоденіт. Методи лікування у новонароджених та дорослих. Переостит та флегмона орбітиб клініка, діагностика, лікування. Механічні травми ока та його придатків. Клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога при контузіїх органа зору. Проникаючі поранення ока, Клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога при пораненнях органа зору. Опіки. Класифікація, клініка,діагностика, лікування. Невідкладна допомога при опіках органа зору. Профілактиуа очного травматизму..	
	Разом	4

Тематичний план практичних занять (змістовими модулями)

Змістовий модуль 1. Анатомо-функціональні особливості органа зору.		
№	Тема	Кількість годин
1	Анатомо-топографічні особливості органа зору. Функції органу зору. 1. Анатомія оболонки ока. зорових шляхів та придаткового апарату ока.. 2. Вивчення нормальної гостроти зору. 3. Методи вивчення центрального зору. 4. Теорії колірної зору. 5. Методи визначення колірної зору, види порушення кольоровідчуття. 6. Поняття поля зору та види порушення периферичного зору 7. Методи визначення поля зору, нормальні межі на білий та хроматичний кольори. 8. Поняття світловідчуття, теорія світлосприйняття. 9. Визначення і види адаптації. 10.Методи визначення темної адаптації, види порушення та їх лікування.	2
2	Рефракція і акомодация 1. Поняття рефракції.Фізична рефракція. 2. Одиниці вимірювання сили оптичних лінз. 3. Характеристика різних видів клінічної рефракції. 4. Хід променів в еметропічному очі. 5. Хід променів в міопічному очі, принципи корекції. 6. Хід променів в гіперметропічному очі, принципи	2

	корекції. 7. Методи визначення рефракції (суб'єктивний та об'єктивний). 8. Астигматизм, принципи корекції. 9. Поняття анізетропії, принципи корекції 10. Поняття механізму акомодатії. 11. Характеристика пресбіопії. 12. Методи корекції пресбіопії.	
Змістовий модуль 2. Запальні та дистрофічні захворювання органа зору.		
3	Запальні захворювання повік і слізних органів. Синдром «червоного ока» (кон'юнктивіти, кератити, увеїти). 1.Анатомо-фізіологічні особливості будови повік, слізного апарату. 2.Методи дослідження повік (простий виворіт, огляд края повік), слізного апарату, кон'юнктиви 3.Запальні захворювання повік: ячмінь, холязіон, блефарит. Методи лікування. 4. Методи дослідження слізного апарату, кольорові проби. 5.Клініка, діагностика і лікування гострого і хронічного дакриоцистита. 6.Особливості лікування дакриоцистита новонароджених. 7. Дакриоаденіт: клініка, діагностика, лікування. 8. Методи дослідження кон'юнктиви. 9.Описати, як взяти мазок з кон'юнктивальної порожнини. 10. Суб'єктивні симптоми кон'юнктивитів. 11.Об'єктивні симптоми бактеріальних, вірусних, алергічних кон'юнктивитів. 12.Анатомо-фізіологічні особливості будови кон'юнктиви рогівки, склери, судинної оболонки. 13. Методи дослідження переднього відрізка ока. 14. Описати корнеальний синдром 15.Кон'юнктивіти:етіологія,патогенез,класифікація,клініка лікування. 16.Кератити: етіологія, патогенез, класифікація, клініка лікування 17 Увеїти: етіологія, патогенез, класифікація, клініка лікування 18.Склерити: етіологія, патогенез, класифікація, клініка лікування	2
4	Захворювання з одночасним ураженням органа зору і зуба щелепної системи (реактивний артрит, синдром Стівенса-Джонсона, синдром Россолімо—Мелькерссона—Розенталя, синдром Шегрена, хвороба	2

	Мікуліча, хвороби Бехчета) 1.Патогенез, клінічні прояви і лікування реактивного артрити. 2.Етіологія, клінічні прояви лікування синдрому Стівенса-Джонсона. 3. Етіологія, клінічні прояви лікування синдрому Россолімо—Мелькерссона—Розенталя 4. Етіологія, клінічні прояви лікування синдрому Шегрена 5. Етіологія, клінічні прояви лікування хвороби Мікуліча і Бехчета.	
Змістовий модуль 3. Ушкодження органу зору. Невідкладні стани в офтальмології.		
5	Невідкладні стани в офтальмології (гостра непрохідність центральної вени сітківки та її гілок, емболія центральної артерії сітківки, відшарування сітківки, флегмона орбіти, гострий напад глаукоми). 1.Клініка, діагностика і принципи лікування запальних захворювань орбіти. Методи дослідження захворювань орбіти 2. Флегмона орбіти: клініка, діагностика, лікування. 3.Гостра непрохідність центральної вени і артерії сітківки. Клініка, діагностика, лікування. 4. Класифікації, клініка. Діагностика та принципи лікування відшарувань сітківки. 5. Гостра непрохідність центральної артерії сітківки. Клініка, діагностика, лікування. 6. Гострої напад глаукоми. Клініка, діагностика, лікування	2
6	Ушкодження органу зору. Підсумковий модульний контроль (контроль теоретичної підготовки-1, контроль практичної підготовки -1 1. Класифікація поранень органу зору. 2. Клінічна характеристика контузій, лікування. 3. Класифікація опіків за ступенем тяжкості. 4. Перша допомога при опіках різного походження. 5.Можливості консервативної терапії і хірургічного лікування при опіках і їх наслідки. 6. Класифікація та ознаки проникаючих поранень. 7.Клінічна симптоматика ушкоджень переднього відділа ока. 8.Клінічна симптоматика ушкоджень заднього відділа ока. 9.Обсяг обстеження хворих з проникаючими пораненнями. Способи локалізації внутрішньоочних сторонніх тіл. 10.Принципи хірургічної обробки ран очного яблука і	2

	придатків ока. 11. Ускладнення проникаючих поранень. 12. Сімптофталмія: клініка, лікування, заходи профілактики.	
	Разом	12

Самостійна робота

№п /п	Тема	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	6
2	Глаукоми	2
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
	Разом	14

Індивідуальні завдання

1. Підготовка наукових студентських робіт та доповіді на наукових студентських конференціях.
2. Участь у фахових студентських олімпіадах з дисципліни.
3. Пошук літератури та проведення спеціалізованих методів дослідження під час виконання науково- дослідних студентських робіт.

Перелік теритичних питань для підготовки для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю.

Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія»

Змістовий модуль 1

1. Зоровий аналізатор, його значення у пізнанні зовнішнього світу.
2. Поняття про абсолютну, професійну та громадську сліпоту. Головні причини сліпоти. Профілактика сліпоти у дорослих та дітей.
3. Формування зорових образів. Роль кори головного мозку у акті зору. Теорії акту зору.
4. Рогівка. Її будова, кровопостачання, властивості та функції.
5. Райдужка. Її будова, кровопостачання, властивості та функції.
6. Війкове (ціліарне) тіло та хоріоїдея. Їх будова, функції.
7. М'язи райдужки, та війкового тіла. Сітківка, її будова, функції паличок та ковбочок.
8. Анатомія зорового нерву, особливості його будови та топографії.
9. Кришталик. Його функції, живлення, властивості.
10. Кровопостачання очного яблука.
11. Будова орбіти та її вміст.
12. М'язи повік. Їх функція та інервація.
13. Будова кон'юнктиви. Клінічні ознаки її нормального стану.
14. Анатомія слізозових органів. Методи дослідження слізозових шляхів.

15. Зовнішні м'язи ока. Їх іннервація та функції.
16. Сутінковий зір, його порушення, методи дослідження.
17. Дослідження гостроти зору. Формула гостроти зору.
18. Принципи побудови таблиць для визначення гостроти зору. Кут зору.
19. Периферійний зір та його дослідження. Види порушень поля зору.
20. Кольоровідчуття, його порушення, методи дослідження. Теорії кольоровідчуття.
21. Основні елементи світозальної системи ока. Поняття про діоптрію.
22. Види клінічної рефракції. Роль зовнішнього середовища в формуванні рефракції.
23. Методи визначення рефракції (об'єктивні та суб'єктивні).
24. Корекція аметропії у дітей.
25. Оптичні окулярні стекла та їх застосування. Контактні лінзи та їх застосування.
26. Об'єм та довжина акомодативної її зв'язок з рефракцією. Найдальша та найближча точки ясного зору.
27. Акомодативна та її вікові зміни. Пресбіопія.
28. Гіперметропія, її клініка, діагностика та корекція.
29. Міопія, її клініка, причини розвитку.
30. Ускладнення короткозорості. Профілактика прогресування міопії.
31. Астигматизм, його види та корекція.

Змістовий модуль 2

32. Запальні захворювання повік, ячмінь, халязіон. Клініка, лікування.
33. Блефарити, їх клініка та лікування
34. Хронічний дакриоцистит, його етіологія, клініка, лікування.
35. Флегмонозний дакриоцистит, клініка та лікування.
36. Дакриоцистит немовлят, клініка та лікування.
37. Запальні захворювання орбіти (остеоperiостит, флегмона орбіти, тромбоз печеристої пазухи), клініка та лікування.
38. Методи дослідження переднього відрізка ока (фокальне, біфокальне освітлення, біомікроскопія).
39. Методи дослідження оптичних середовищ ока.
40. Клінічний перебіг та методи лікування гострих запалень слизової оболонки.
41. Гонобленорея немовлят та дорослих. Профілактика.
42. Аденовірусні кон'юнктивити. Їх клініка та лікування.
43. Дифтерія ока. Її клініка, діагностика, лікування.
44. Класифікація кератитів. Загальні принципи їх лікування.
45. Клініка та наслідки кератитів.
46. Повзуча виразка рогової оболонки. Її клініка та лікування.
47. Паренхіматозний кератит. Його клініка та лікування.
48. Герпетичні кератити. Їх діагностика та лікування.
49. Серозний іридоцикліт. Його клінічні особливості, перебіг, діагностика, лікування.
50. Клінічні ознаки фібринозного іридоцикліту, етіологія, патогенез, методи лікування.
51. Ускладнення та наслідки іридоциклітів.

52. Лікування ірідоциклітів. Засоби, які розширюють зіницю. Показання та протипоказання до їх застосування.
53. Шляхи відтоку внутрішньоочної рідини.
54. Динамічна класифікація глаукоми.
55. Клінічні форми первинної глаукоми, лікування.
56. Гострий напад глаукоми, його клініка. Диференційна діагностика з ірідоциклітом.
57. Невідкладна допомога при гострому приступі глаукоми.
58. Вторинна глаукома, її причини, клініка, лікування.
59. Природжена глаукома, її причини, клініка і лікування.
60. Природжена катаракта. Клініка, діагностика, методи лікування.
61. Стадії розвитку старечої катаракти. Діагностика та лікування.
62. Діагностика та лікування консервативне початкової стадії старечої катаракти.
63. Ускладнена катаракта, її причини, клініка, лікування.
64. Вторинна катаракта, її клініка, причини виникнення, хірургічне лікування.
65. Афекія, її ознаки, корекція.
66. Головні умови біокулярного зору. Значення біокулярного зору у виборі професії.
67. Ознаки проникаючих поранень очного яблука. Невідкладна допомога при них.
68. Проникаючі поранення очей, ускладнені наявністю стороннього тіла. Методи локалізації стороннього тіла в оці.
69. Принципи видалення внутрішньоочних сторонніх тіл при проникаючих пораненнях очей.
70. Симпатичне запалення, його клініка, профілактика, лікування.
71. Контузії очного яблука. Їх прояви та лікування.
72. Сторонні тіла рогівки та невідкладна допомога при них.
73. Електроофтальмія. Її клінічні прояви та перша допомога.
74. Ендофтальміт та панофтальміт. Їх клініка, причини, лікування.
75. Хімічні опіки очей, клініка, невідкладна допомога.
76. Термічні опіки очей, клініка, невідкладна допомога.
77. Військова лікарська експертиза при захворюванні очей.
78. Офтальмоскопія, її види.
79. Картина нормального очного дна.
80. Відшарування сітківки, етіологія, клініка, лікування.
81. Гострі порушення кровообігу сітківки. Причини, клініка, лікування.

Перелік практичних навичок для підсумкового модульного контролю
Загальна медична підготовка. Модуль 2. «Офтальмологія»

1. Визначати гостроту зору суб'єктивним методом.
2. Визначення клінічної рефракції суб'єктивним методом.
3. Визначення клінічної рефракції об'єктивним методом.
4. Визначати кольоровідчуття за допомогою поліхроматичних таблиць Рабкіна
5. Визначати поле зору контрольним методом та за допомогою дугового периметру.
6. Визначати темнову адаптацію орієнтовним методом.
7. Проба Кравкова – Пуркіньє.
8. Огляд і виворот повік.

9. Дослідження рогівки методом бічного освітлення.
10. Обстежити чутливість рогівки.
11. Пальпаторно визначити чутливість війкового тіла.
12. Пальпаторно визначити внутрішньо очний тиск. Тонometr Маклакова.
13. Дослідження кришталика у прохідному світлі.
14. Визначення біокулярного зору. Проба Соколова.
15. Кольорова сльозоносова та каналцеві проба.
16. Біомікроскопія.
17. Проба Ширмера.
18. Офтальмоскопія.

Надати невідкладну допомогу:

1. При гострому іридоцикліті.
2. При гострому кон'юнктивиті.
3. При сторонньому тілі кон'юнктиви, рогівки.
4. При гострому нападі глаукоми.
5. При проникаючому пораненні ока.
6. При хімічному та термічному опіках ока.

Форма підсумкового контролю успішності навчання -ПМК

Методи навчання.

При вивченні навчальної дисципліни «Офтальмологія» використовуються наступні методи навчання:

- **Вербальні:** лекції, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж
- **Наочні:** ілюстрації, демонстрації
- **Практичні:** виконання практичних робіт та розв'язання ситуаційних завдань для вироблення вмінь та навичок;
- **Самостійна робота** студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу
- **Використання** контрольних-навчальних комп'ютерних програм з дисципліни;
- **Тематичні дискусії;**
- **Мозковий штурм;**
- **Аналіз конкретних ситуацій (куйс-метод);**
- **Презентації.**

Форми та методи оцінювання:

Основними методами контролю знань здобувачів вищої освіти є: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Вхідний контроль на початку вивчення дисципліни проводиться у вигляді вирішення тестових завдань для оцінювання початкового рівня знань здобувачів освіти.

Поточний контроль здійснюється у ході вивчення певної теми для визначення якості засвоєння певного обсягу навчального матеріалу, рівня сформованості окремої навички або вміння шляхом усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, письмового контролю знань і умінь за допомогою письмових робіт (письмові відповіді на питання, вирішення ситуаційних завдань з обґрунтуванням) тестового контролю з використанням набору стандартизованих завдань (тести відкритої та закритої форми),

програмованого контролю з використанням комп'ютерних програм для тестування, практичної перевірки, самоконтролю.

Підсумковий контроль знань і умінь, набутих здобувачем освіти, проводиться по завершенню вивчення програмного матеріалу з дисципліни шляхом усної відповіді на питання екзаменаційного білету ПМК.

Система поточного та підсумкового контролю.

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності студентів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів.

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань студентів:

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Вхідний контроль.

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення дисципліни з метою визначення готовності здобувачів вищої освіти до її засвоєння. Контроль проводиться за допомогою тестових завдань.

Результати контролю аналізуються на кафедральних нарадах, на засіданнях рад факультетів та центральної методичної комісії спільно з викладачами, які проводили заняття з дотичної навчальної дисципліни, згідно графологічної структури до ОП. За результатами вхідного контролю передбачаються організація індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти, коригування робочих навчальних програм тощо.

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними (педагогічними) працівниками під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового тестування на практичних заняттях,

З початком викладання дисципліни науково - педагогічний (педагогічний) працівник повинен довести до відома здобувачів вищої освіти вимоги до поточного контролю знань. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного здобувача освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувача вищої освіти, як при підготовці до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення відповідної дисципліни.

Оцінка виставляється викладачем у «Журнал обліку відвідування та успішності студентів» та синхронно в «Електронний журнал ПДМУ» (далі ЕЖ)

наприкінці заняття або після перевірки індивідуальних контрольних завдань (письмових робіт, розв'язування типових або ситуаційних задач і тестових завдань), але не пізніше 2 календарних днів після проведення заняття (у відповідності до «Положення про електронний журнал успішності»).

Підсумковий контроль.

Складовими підсумкового контролю є: семестровий контроль і підсумкова атестація здобувачів вищої освіти, проведення якої регламентується «Положенням про Державну атестацію здобувачів вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст напрямку підготовки «Медицина» за спеціальністю 7.12010005 «Стоматологія» Полтавського державного медичного університету».

Підсумковий модульний контроль (ПМК) – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з навчальної дисципліни (або її частини) на підставі поточного контролю та виконаних індивідуальних завдань на останньому занятті.

Регламент проведення ПМК.

ПМК здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті модуля. До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (захист історії хвороби, позитивні оцінки зі змістовних модулів, отримали допуск до складання ПМК при проведенні тестового контролю). Для ПМК використовуються години, передбачені в робочій навчальній програмі. ПМК приймають науково-педагогічні працівники визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти залучаються до прийому ПМК науково – педагогічні працівники, кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів освіти. Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Питання (тестові завдання, ситуаційні задачі), які виносяться на ПМК, сформульовані таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Питання охоплюють найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні дисципліни. З питань формуються екзаменаційні білети на ПМК, які затверджуються на засіданні кафедри. Загальна кількість питань (завдань, ситуаційних задач) в кожному білеті не повинна перевищувати трьох. Обов'язково на ПМК повинні бути винесені питання, з тем, які визначені на самостійне вивчення в межах модуля.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК студенту за відповідь виставляється оцінка «незадовільно». Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно (до додатку 1), при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами. Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини не зарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів. Причини не зарахування можуть бути наступні:

- а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять і (або) лекцій, виробничої практики. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»;
- б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні, семінарські, лекційні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до ПМК. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»;
- в) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на ПМК. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК».

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК. У виняткових випадках додаткове перескладання ПМК може бути проведено за персональним дозволом ректора або першого проректора з науково-педагогічної роботи.

Регламент перескладання ПМК.

Дозвіл на перескладання ПМК видається деканом факультету, директором інституту (або його заступником) у вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового контролю» який здобувач освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану та (за необхідністю) інформації з кафедри про ліквідацію заборгованості (відсутність «нб», середній бал успішності 3,0 і більше). При організованому перескладанні ПМК групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість. Персональна відомість перескладання підсумкового модульного контролю (загальна відомість) заповнюється завідувачем кафедри або уповноваженою ним особою у двох примірниках, один з яких залишається на кафедрі, другий у день заповнення повертається в деканат завідувачем навчальної частини кафедри (відповідальним викладачем).

Здобувач вищої освіти має право на перескладання ПМК, до закінчення вивчення відповідної дисципліни. Якщо здобувач вищої освіти не склав ПМК, з дисципліни, крім винесеного на семестровий контроль у вигляді екзамену, він не може бути допущеним до складання семестрового контролю з відповідної дисципліни. Нескладений ПМК з однієї дисципліни не є підставою для

недопуску здобувача вищої освіти до складання підсумкового семестрового контролю з іншої дисципліни, за виключенням допуску до підсумкової атестації.

Методи контролю:

- Усний;
- Письмовий;
- Тестовий;
- Програмований

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни;
2. Силабус;
3. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
4. Методичні розробки, тези, тексти, мультимедійні презентації лекцій з дисципліни;
5. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття та на занятті.
6. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів над вивченням тем, винесених на самостійне опрацювання.
7. Методичні рекомендації для викладачів,
8. Тестові завдання для самоконтролю відповідно до тем практичних занять
9. Теоретичні питання та практичні завдання до контролю засвоєння змістових модулів;
10. Матеріали для підсумкового модульного контролю (екзаменаційні білети, що включають 20 тестових завдань, 8 клінічних задач та 2-а практичних завдання та критерії оцінювання).
11. Демонстраційні матеріали, інструкції до використання технічних засобів навчання (апаратура для засвоєння теоретичного матеріалу, навчальні фільми, відеоматеріали).

Рекомендована література

Базова:

(наявна у бібліотеці ПДМУ)

1. «Офтальмологія» підручник. За редакцією Г.Д. Жабоедова, В.М.Сердюка, Р.Л. Скрипник, Київ ВСМ.:“Медицина”, 2022.- 126с.

Допоміжна:

1. Офтальмологія. І.М. Безкоровайна, В.В. Ряднова, Л.К. Воскресенська, АСМІ, 2019. – 222 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна наукова медична бібліотека України <https://library.gov.ua/>
3. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
4. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

5. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
6. Освітній портал НМУ імені О.О. Богомольця <http://nmuofficial.com>
7. National Library of Medicine <https://www.nlm.nih.gov/>
8. National Center for Biotechnology Information <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
9. Електронна база даних медичних і біологічних публікацій Національної медичної бібліотеки США <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
10. <http://www.lorlife.kiev.ua/archive.shtml>
11. <http://www.ents.com.ua/cong/10.pdf>
12. <http://medbib.in.ua/zagalna-harakteristika-istoriya-predmeta.html>
13. <https://otorhin-ophthalm.pdmu.edu.ua/resources/ophthalm/pislyadiplomna-osvita>

Розробник

доцент Ряднова В.В.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра нервових хвороб

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»
«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради медичного
факультету № 1
Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

ЗАГАЛЬНА МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА
Модуль 3. «Неврологія»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
4 курс 8 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри нервових хвороб
Протокол від 28 серпня 2024 р. №1

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Дельва Михайло Юрійович, д.мед.н., професор Пінчук Вікторія Анатоліївна, к.мед.н., доцент Силенко Галина Ярославівна, к.мед.н., доцент Дельва Ірина Іванівна, д.мед.н., професор Пурденко Татяна Йосипівна, к.мед.н., доцент Кривчун Анжеліна Михайлівна, к.мед.н., доцент Таряник Катерина Анатоліївна, д.мед.н., доцент Шкодін Анастасія Дмитрівна, доктор філософії, асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://ndiseases.pdmu.edu.ua/
Контактний телефон	Лікувальні бази: Неврологічне відділення КП "ПОКЛ ім. М.В. Скліфосовського ПОР" - вул. Шевченко, 23, т. (053) 56-42-37, (0532) 52-49-05. Неврологічне відділення КП "1 МКЛ ПМР", вул. Олеся Гончара, 27, т. (053) 67-62-91. Неврологічне відділення КП "2 МКЛ ПМР" вул. Миколи Духова 6 Б, т. (0532) 7-06-34 Неврологічне відділення КП "3 МКЛ ПМР" пл. Слави 2
Е-mail:	neurology@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://ndiseases.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 7,0/210, із них:

Лекції (год.) – 28

Практичні (семінари) (год.) – 84

Самостійна робота (год.) – 98

Вид контролю ПМК

Модуль 3 «Неврологія»

Кількість кредитів / годин – 1,5/45, із них:

Лекції (год.) – 6

Практичні (семінари) (год.) – 18

Самостійна робота (год.) – 21

Вид контролю ПМК

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі та здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу
(https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/o3MhEcAIDHFI4AilBuVYu8T0PfVtJeVK6qnv33oi.pdf);

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету
(www.umsa.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/zr3FjyN6oKY7qqQax2EfYjhdlnZg7YvhqyD58WZj.pdf)

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету
(https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf)

Під час навчання на кафедрі нервових хвороб здобувач вищої освіти повинен дотримуватись правила поведінки прийнятих в Університеті Здобувач Університету, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль як під час навчання на практичних заняттях, так і під час роботи з пацієнтами у відділенні.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять. Не допускається порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану, запізнюватись на заняття, пропускати заняття без поважних причин. Пропущені заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню для всіх здобувачів освіти незалежно від джерел фінансування їхнього навчання. Здобувач вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті відпрацьовує пропущені аудиторні заняття незалежно від причини пропуску, в електронних класах № 1, № 2, № 3, згідно з графіком роботи, у відповідності до «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»

Під час перебування на кафедрі та клінічних базах учасники навчального процесу повинні дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду осіб, котрі працюють і навчаються в університеті, бути одягненими у відповідну медичну форму

Здобувачам вищої освіти забороняється протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу. Під час перебування на клінічній базі та на прилеглих територіях учасникам навчального процесу забороняється палити.

Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись правил академічної доброчесності, яка передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Опис навчальної дисципліни Модуль 3. Неврологія

Неврологія – це розділ медицини, який вивчає етіологію, патогенез і клінічні прояви хвороб нервової системи і розробляє методи їх діагностики, лікування і профілактики. Неврологія – одна із важливих медичних дисциплін, оскільки патологія нервової системи викликає різноманітні розлади функції організму, нерідко визначає результат захворювання. Знання основ клінічної неврології особливо необхідно для лікаря загального профілю. Це визначається не тільки роллю нервової системи в нормі і патології, а саме при невідкладних станах, але і медико-соціальною значимістю цереброваскулярних захворювань, хвороб периферичної нервової системи, нейростоматологічних захворювань та інших. Одним із розділів неврології є нейростоматологія, яка вивчає нейрогенні захворювання обличчя та порожнини рота.

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 4 році навчання.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки) Модуль 3. Неврологія

а) ґрунтується на вивченні здобувачами вищої освіти медичної біології, біологічної та біоорганічної хімії, гістології, фізіології та патологічної фізіології, анатомії людини та патологічної анатомії пропедевтичних дисциплін терапевтичного профілю, фармакології, радіології і інтегрується з цими дисциплінами;

в) інтегрується з іншими клінічними дисциплінами (внутрішньою медициною, терапевтичною стоматологією, хірургічною стоматологією, отолярингологією, дитячою терапевтичною стоматологією, соціальною медициною, тощо).

Мета та завдання навчальної дисципліни Модуль 3. Неврологія

Метою вивчення модуля 3. Неврологія навчальної дисципліни Загальна медична підготовка є *кінцеві цілі, що* встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модулю (професійна та практична підготовка) і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій).

Завданнями вивчення дисципліни модуль 3. Неврологія є:

- Визначати основні симптоми і синдроми ураження різних відділів нервової системи.
- Інтерпретувати дані функціональної анатомії та клінічної фізіології нервової системи.
- Визначити етіологічні фактори та патогенетичні механізми розвитку основних неврологічних та нейростоматологічних захворювань.
- Ставити попередній діагноз основних неврологічних та нейростоматологічних захворювань.
- Аналізувати основні показники лабораторно-інструментальних методів дослідження в неврологічній практиці.
- Планувати практику ведення хворого з неврологічною та нейростоматологічною патологією.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Інтегральна компетентність–здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки, технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
- 16.Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших принципів недоброчесності.

Спеціальні компетентності :

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
2. Спроможність інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Програмні результати навчання, формуванню, яких сприяє навчальна дисципліна

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

25. Знати та розуміти фундаментальні і клінічні біомедичні науки на рівні, достатньому для вирішення проблем в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання.

Результати навчання для дисципліни з модуля 3. Неврологія

по завершенню вивчення модуля 3. Неврологія навчальної дисципліни
Загальної медичної підготовки здобувачі вищої освіти повинні

знати:

принципи будови та функціонування нервової системи.

- анатомо-фізіологічні, біохімічні дані пірамідної, екстрапірамідної, мозочкової систем та синдроми їх ураження;
- поняття про рецепцію, клінічну класифікацію чутливості, види чутливих розладів, топічні типи чутливих порушень;
- анатомо-фізіологічні дані черепно-мозкових нервів, синдроми їх ураження;
- принципи класифікації, клініку, лікування та профілактику судинних захворювань головного мозку, інфекційних захворювань нервової системи;
- сучасну класифікацію пароксизмальних станів, основні види цефалгій, лікування;

- сучасні аспекти етіопатогенезу, клінічних форм, лікування невралгії та нейропатії трійчастого нерва та його гілок, оперізуючий лишай, невралгії язикоглоткового та блукаючого нервів, глосодінії;
- принципи діагностики вертеброгенних і невертеброгенних захворювань периферичної нервової системи;
- сучасні аспекти етіопатогенезу, клінічних форм, лікування вегетативних прозопалгій, синдромів ураження лицьового нерва нейрогенних захворювань обличчя;
- лікарські препарати, які застосовуються у хворих неврологічного профілю.

вміти:

- інтерпретувати рухові розлади при ураженні рухового шляху на різних рівнях, аналізувати анатомо-фізіологічні особливості мозочка та синдроми його ураження;
- інтерпретувати поняття про рецепцію, клінічну класифікацію чутливості, види чутливих розладів, топічні типи чутливих порушень;
- обстежувати хворих з руховими та чутливими розладами;
- обстежувати функцію черепно-мозкових нервів, вегетативної нервової системи, функції кори головного мозку;
- інтерпретувати зміни спинномозкової рідини та менінгеальний симптомокомплекс;
- трактувати нейровізуалізаційні, ультразвукові та електрофізіологічні методи обстеження неврологічних хворих;
- формулювати попередній і проводити диференційований діагноз неврологічних та нейростоматологічних захворювань;
- встановлювати діагноз гіпертонічного кризу за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу
- складати схеми лікування захворювань нервової системи з використанням стандартів лікування та принципів доказової медицини.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№№/ Зп	Назва теми Модуль 3. Неврологія	Кількість Годин
	Змістовний модуль 1. Загальна неврологія.	
1	Патологія руху. Рецепторна функція нервової системи 1. Головні етапи філо- і онтогенезу нервової системи. Структурна і функціональна одиниця нервової системи. Головні анатомо-топографічні відділи нервової системи: півкулі мозку, підкіркові вузли, стовбур мозку, спинний мозок, корінці, спинальні ганглії, сплетіння, периферичні нерви. 2. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу, умовні і безумовні рефлексі, рівнів замикання шкірних, сухожилкових і периостальних рефлексів.. 3. Провідні шляхи довільних рухів	2

	4. Ознаки периферичного та центрального парезів 5. Топічна діагностика патології довільних рухів 6.Методика досліджень довільних рухів 7. Анатомія мозочка та його розташування 8. Основні функції мозочка 9. Провідні шляхи мозочка- його три пари ніжок 10. Методика дослідження координації рухів 11. Диференційна діагностика атаксій 12.Анатомічні структури та провідні шляхи стріопалідарної системи 13. Функція стріопалідарної системи 14. Клінічні ознаки ураження неостріатуму 15. Клінічні ознаки палідонігрального синдрому.	
	Змістовний модуль 2. <u>Спеціальна неврологія.</u> <u>Нейростоматологія</u>	
1	Патологія вегетативної нервової системи 1.Анатомо-фізіологічні особливості і функції вегетативної нервової системи: сегментарний та надсегментарний відділи вегетативної нервової системи 2. Методи дослідження вегетативних функцій 3. Синдроми ураження надсегментарного відділу вегетативної нервової системи. 4. Синдром ураження сегментарної вегетативної нервової системи. 5. Гангліоніт війкового вузла (синдром Оппенгейма). 6. Гангліоніт крилопіднебінного вузла (синдром Слюдера). 7. Гангліоніт вушного вузла. 8. Гангліоніт піднижньощелепного та під'язикового вузлів. 9. Гангліоніт шийних симпатичних вузлів. 10. Пучковий головний біль (кластерна цефалгія). логія, клініка, лікування.	2
2	Основні нейростоматологічні захворювання 1. Невралгія трійчастого нерва переважно центрального генезу. Класична невралгія трійчастого нерва. 2. Післягерпетичне ураження гілок трійчастого нерва. 3. Невралгія трійчастого нерва переважно периферичного генезу. Одонтогенна невралгія трійчастого нерва 4. Невралгія носовійкового нерва (синдром Чарліна). 5. Невралгія вушно-скроневого нерва (синдром Фрей). логія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування. 6. Невропатія щічного нерва 7. Невропатія язикового нерва (глосалгія). 8. Невропатія верхнього альвеолярного нерва.	2

	9. Ятрогенні невропатії трійчастого нерва. Невралгія язикоглоткового нерва. 10 Невралгія барабанного нерва (синдром Рейхерта). 11. Невралгія під'язикового нерва. 12. Глосодінія. Етіологія, клініка, лікування.	
	Разом	6

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті (навчальним планом непередбачені)

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з.п.	ТЕМА Модуль 3. Неврологія	Кількість годин
	<i>Змістовний модуль 1: Загальна неврологія.</i>	
1.	Принципи будови та функціонування нервової системи. Довільні рухи та їх порушення. Пірамідна система. Симптоми центрального і периферичного парезів. Екстра пірамідна система та синдроми її ураження. Мозочок, синдроми ураження мозочка. Забезпечення якісною освітою та заохочення можливості навчання для всіх 1. Головні етапи філо- і онтогенезу нервової системи. Структурна і функціональна одиниця нервової системи. Головні анатомо-топографічні відділи нервової системи: півкулі мозку, підкіркові вузли, стовбур мозку, спинний мозок, корінці, спинальні ганглії, сплетіння, периферичні нерви. 2. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу, умовні і безумовні рефлекси, рівнів замикання шкірних, сухожилкових і периостальних рефлексів.. 3. Провідні шляхи довільних рухів 4. Ознаки периферичного та центрального парезів 5. Топічна діагностика патології довільних рухів 6.Методика досліджень довільних рухів 7. Анатомія мозочка та його розташування 8. Основні функції мозочка 9. Провідні шляхи мозочка- його три пари ніжок 10. Методика дослідження координації рухів 11. Диференційна діагностика атаксій 12.Анатомічні структури та провідні шляхи стріопалідарної системи 13. Функція стріопалідарної системи 14. Клінічні ознаки ураження неостріатуму 15. Клінічні ознаки палідонігрального синдрому.	2

2.	Патологія нюхового та зорового аналізаторів. Синдроми ураження окорухових нервів. 1. Провідні шляхи і топографія ядер нюхового аналізатора 2. Клінічні ознаки ураження нюхового аналізатора 3. Провідні шляхи зорового аналізатора 4. Клінічні ознаки ураження зорового аналізатора на різних рівнях 5. Провідні шляхи і топографія ядер окорухових нервів(III, IV, VI пар ЧМН) 6. Клінічні ознаки ураження окорухових нервів на різних рівнях 7. Методика дослідження нюхового та зорового аналізаторів, окорухових нервів.	2
3.	Трійчастий, лицьовий, присінково-завитковий нерви та симптоми їх ураження. 1. Провідні шляхи та функції трійчастого нерва 2. Клінічні ознаки ураження різних рівнів трійчастого нерву 3. Провідні шляхи та функції лицьового нерву 4. Клінічні ознаки ураження лицьового нерву 5. Провідні шляхи та функції проміжного нерву 6. Провідні шляхи та функції присінкові-завиткового нерву. 7. Клінічні ознаки ураження різних рівнів присінкові-завиткового нерву 8. Методика дослідження V, VII, VIII пар черепних нервів.	2
4.	Патологія IX – XII пар черепних нервів. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми 1. Провідні шляхи та топографія ядер язикоглоткового, блукаючого, додаткового і під'язикового нервів 2. Функції каудальної групи черепних нервів 3. Клінічні ознаки ураження каудальної групи черепних нервів та бульварного паралічу 4. Клінічні ознаки псевдобульбарного паралічу 5. Методика дослідження каудальної групи черепних нервів.	2
	РАЗОМ	8
	Змістовий модуль 2: Спеціальна неврологія. Нейростоматологія	
5.	Судинні захворювання головного мозку. Забезпечення здорового способу життя та добробуту людей будь-якого віку. 1. Кровопостачання головного мозку 2. Класифікація судинних захворювань мозку	2

	3. Етіологія та патогенез порушень кровообігу мозку 4. Клінічні ознаки гострих порушень мозкового кровообігу 5. Осередкові симптоми порушень мозкового кровообігу в басейні середньої мозкової артерії, передньої та задньої мозкових артерій, вертебробазілярному басейні 6. Диференційна діагностика різних типів гострого порушення мозкового кровообігу 7. Сучасні принципи лікування з використанням стандартів лікування та принципів доказової медицини. Показання і протипоказання для хірургічного лікування порушень мозкового кровообігу.	
6.	Інфекційні захворювання нервової системи 1.Класифікація менінгітів по етіології, характеру ексудата, церебральних арахноїдитів. 2. Симптоми менінгеального синдрому 3. Етіологія та основні ознаки епідемічного цереброспінального менінгіту 4. Етіологія та основні ознаки серозного лімфоцитарного хоріоменінгіту 5. Етіологія та основні ознаки туберкульозного менінгіту 6. Ознаки вторинного гнійного менінгіту 7. Клінічні ознаки сифілітичного менінгіту 8. Клінічні ознаки церебральних арахноїдитів 9. Лікування менінгітів та арахноїдитів 10. Класифікація енцефалітів 11. Клінічні ознаки епідемічного енцефаліту 12. Етіологія кліщового енцефаліту та клінічні форми 13. Класифікація та клінічні форми нейросифілісу 14. Класифікація нейросніду, клініка 15. Класифікація нейроревматизму.	2
7.	Невралгія трійчастого нерва. Невропатія трійчастого нерва та його окремих гілок. Ятрогенні невропатії трійчастого нерва. Синдроми ураження лицьового нерва. Забезпечення здорового способу життя та добробуту людей будь-якого віку. 1. Невралгія трійчастого нерва переважно центрального генезу. Класична невралгія трійчастого нерва. 2. Післягерпетичне ураження гілок трійчастого нерва. 3. Невралгія трійчастого нерва переважно периферичного генезу. Одонтогенна невралгія трійчастого нерва 4. Невралгія носовийкового нерва (синдром Чарліна). 5. Невралгія вушно-скроневого нерва (синдром Фрей). Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування. 6. Невропатія щічного нерва	2

	7. Невропатія язикового нерва (глосалгія). 8. Невропатія верхнього альвеолярного нерва. 9. Ятрогенні невропатії трійчастого нерва. 10. Невропатія лицьового нерва. 11. Синдром ураження вузла колінця (синдром Ханта). 12. Невралгія відієвого нерва (синдром Файля). етіологія, патогенез, клініка, лікування.	
8.	Синдроми ураження язикоглоткового, блукаючого та під'язикового нервів. Глосодінія 1. Невралгія язикоглоткового нерва. 2. Невралгія барабанного нерва (синдром Рейхерта). 3. Невралгія вушного нерва. 4. Невралгія верхнього гортанного нерва. 5. Невралгія під'язикового нерва. 6. Глосодінія. Етіологія, клініка, лікування. 7. Гангліоніт війкового вузла (синдром Оппенгейма). 8. Гангліоніт крилопіднебінного вузла (синдром Слюдера). 9. Гангліоніт вушного вузла. 10. Гангліоніт піднижньощелепного та під'язикового вузлів. 11. Гангліоніт шийних симпатичних вузлів. 12. Пучковий головний біль (кластерна цефалгія). етіологія, клініка, лікування.	2
9.	Підсумковий модульний контроль, в тому числі:	2
	РАЗОМ	10
	Усього	18

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість Годин
	Модуль 3. Неврологія	
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	8
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять	
2.1.	Чутлива система та симптоми її ураження. Види і типи порушення чутливості. Локалізація функцій у корі головного мозку. Синдроми уражень. Спинномозкова рідина, її зміни. Менінгеальний синдром.	2
2.2.	Вегетативна нервова система, синдроми ураження.	2
2.3.	Захворювання периферичної нервової системи	2
2.4.	Нейрогенні захворювання обличчя. Головний біль. Міофасціальний больовий синдром.	2
3.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	5
	Разом	21

Індивідуальні завдання

1. Складання задач з топічної діагностики; створення схем кірково-м'язового та чутливих шляхів.
2. Участь у створенні навчальних фільмів.
3. Підготовка доповідей на наукову конференцію.
4. Участь у міжвузівських олімпіадах.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів до підсумкового модульного контролю

Модуль 3. Неврологія

Змістовий модуль 1. Загальна неврологія.

1. I пара – нюховий нерв Анатомія, синдроми ураження.
2. II пара – зоровий нерв Анатомія, симптоми ураження.
3. III пара– окоруховий нерв Анатомія, симптоми ураження.
4. IV пара блоковий нерв Анатомія, симптоми ураження.
5. VI пара відвідний нерв Анатомія, симптоми ураження.
6. V пара – трійчастий нерв :Анатомія, симптоми ураження.
7. VII пара – лицьовий нерв .Анатомія, дифдіагностика центрального і периферичного парез м'язів
8. VIII пара – присінково-завитковий нервАнатомія, симптоми ураження.
- 9.IX, X та XII пари – язикоглотковий нерв. Дифдіагностика бульбарного і псевдобульбарного синдрому.
10. IX пара – язикоглотковий нерв Анатомія, симптоми ураження.
- 11.XII пара - під'язиковий нерв Анатомія, симптоми ураження.
- 12.X пара – блукаючий нерв.Анатомія, функція нерву.
13. Пірамідна система. Центральний руховий нейрон (кортико-спінальний шлях). Симптоми ураження.
14. Пірамідна система. Периферичнимй руховий нейрон (спіно-мускулярний шлях) .Симптоми ураження.
15. Гіпокінетично-гіпертонічний синдром (паркінсонізм).Структури ураження. Клінічні ознаки.
16. Мозочок. Анатомія. Симптоми ураження, статична і динамічна атаксія.
17. Гіперкінетично-гіпотонічний синдром. Структури ураження. Клінічні ознаки.
18. Провідний шлях поверхневої чутливості.
19. Провідний шлях глибокої чутливості.
20. Як утворюється медіальна петля.
21. Рівні перехресту чутливих шляхів.
22. Сегментарно-дисоційований тип порушення чутливості.
23. Альтернуючі синдроми. Рівень ураження. Клінічні прояви.
24. Кортико-нуклеарний шлях. Анатомія. Симптоми ураження.
25. Анатомія надсегментарних відділів вегетативної нервової системи. Симптоми ураження.
26. Анатомія сегментарних відділів вегетативної нервової системи. Симптоми подразнення та ураження парасимпатичних черепно-мозкових нервів (III, VII, IX, X).

Змістовий модуль 2. Спеціальна неврологія. Нейростоматологія

1. Судинні порушення мозкового кровообігу: Класифікація.
2. Транзиторні ішемічні атаки. Визначення, класифікація, етіологія, клініка, діагностика, лікування.
3. Ішемічний інсульт. Визначення, класифікація, етіопатогенез, клініка, діагностика, лікування.
4. Геморагічний інсульт. Визначення, класифікація, етіологія, клініка, діагностика, лікування.
5. Хронічні порушення мозкового кровообігу. Визначення, класифікація, етіологія, клініка, діагностика, лікування.
6. Менінгіти. Визначення, етіопатогенез, класифікація, клініка, діагностика.
7. Енцефаліт. Визначення, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
8. Гострий розсіяний енцефаломієліт. Етіологія, патогенез, клініка, перебіг, діагностика, лікування.
9. Неврити, нейропатії променевого, ліктьового, серединного нервів. Етіологія, клініка, діагностика, лікування.
10. Неврити, нейропатії стегнового, маломілкового, великомілкового нервів. Етіологія, клініка, діагностика, лікування.
11. Поліневропатії: дифтерійна, діабетична, алкогольна. Клініка, діагностика, лікування.
12. Радікуліти, радікулопатії шийних, попереково-крижових корінців. Етіологія. Клініка. Лікування.
13. Невралгія трійчастого нерва. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
14. Невропатія трійчастого нерва. Визначення, етіологія, клінічні симптоми, принципи лікування.
15. Невропатія лицевого нерва. Синдром ураження вузла колінця (синдром Ханта). Клініка, діагностика, лікування.
16. Гангліоніт війкового вузла (синдром Оппенгейма). Визначення, етіологія, загальні клінічні симптоми, принципи лікування.
17. Невралгія язикоглоткового нерва. Визначення, етіологія, загальні клінічні симптоми, принципи лікування.
18. Гангліоніт крило-піднебінного вузла (синдром Слюдера). Визначення, етіологія, загальні клінічні симптоми, принципи лікування.
19. Гангліоніт під'язикового і піднижньощелепного вузлів. Визначення, етіологія, загальні клінічні симптоми, принципи лікування.
20. Глосодинія. Визначення, етіологія, загальні клінічні симптоми, принципи лікування.
21. Синдром Россолімо-Мелькерсона-Розенталя. Визначення, етіологія, загальні клінічні симптоми, принципи лікування.
22. Невропатія під'язикового нерва. Визначення, етіологія, загальні клінічні симптоми, принципи лікування.
23. Прогресуюча геміатрофія обличчя (синдром Паррі-Ромберга). Визначення, етіологія, загальні клінічні симптоми, принципи лікування.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Методика дослідження поверхневих, глибоких рефлексів.

2. Методика дослідження патологічних розгинальних, згинальних рефлексів, рефлексів орального автоматизму.
3. Методика виявлення ознак периферичного та центрального паралічу.
4. Методика виявлення екстрапірамідних порушень (гіперкінетично-гіпотонічного та гіпокінетично-гіпертонічного синдромів).
5. Методика обстеження функцій мозочка. Перевірка координації рухів, тону м'язів, синергізму рухів.
6. Методика виявлення клінічних синдромів (типів) розладів чутливості (периферичний: мононевритичний, полікінетичний, корінцевий, сегментарний, провідниковий).
7. Методика обстеження функцій черепно-мозкових нервів.
8. Методика обстеження трійчастого нерву (чутливість на обличчі, больові точки, тригерні зони, надбрівний корнеальний, нижньощелеповий рефлекс).
9. Методика обстеження лицевого нерву (функції мимічних м'язів, смакова чутливість).
10. Методика обстеження вестибуло-кохлеарного нерву. Виявлення слухових розладів (гіпер-гіпоакузія, проби Ріне-Вебера).
11. Методика визначення афазій, апрацій, агнозій.
12. Методика обстеження вегетативної нервової системи. Дослідження вегетативного тону, вегетативної реактивності (дермографізм, проба Ашнера-Даньїні, орто-кліностатична).
13. Методика дослідження менінгеальних симптомів (Керніга, Брудзинського, ригідності потиличних м'язів).
14. Методика проведення люмбальної пункції.
15. Оцінка спонділограм, реоенцефалограм, електроенцефалограм, комп'ютерних томограм.

Методи навчання.

1. Вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж)
2. Наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація)
3. Практичні (практика для вироблення вмінь та навичок)
4. Самостійна робота студентів з осмислення та засвоєння нового матеріалу
5. Тематичні дискусії
6. Мозковий штурм
7. Круглий стіл
8. Аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод)
9. Імітаційні завдання
10. Проблемний виклад
11. Презентації
12. Тренінги
13. Ділові ігри

Форми та методи оцінювання

Методи контролю - усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль, програмований контроль, практична перевірка, самоконтроль, самооцінка.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми, під час індивідуальної роботи викладача зі

здобувачем освіти для тих тем, які він опрацьовує самостійно і які не входять до структури практичного заняття.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточна успішність здобувачів оцінюються за традиційною 4-бальною шкалою.

При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ (таблиця 1)

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною Шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного

		розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
--	--	---

Після завершення вивчення всіх тем модуля проводиться конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль – проводиться лише після поточного заняття, що передує підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:

– підраховується середня оцінка здобувача за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);

– для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24, або за таблицею 2. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бала. У цьому разі здобувач отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

– середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану здобувачем.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 Незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3

3,05	73	50	123		Задовільно
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	D	
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	C	4 Добре
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	B	
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200	A	5 Відмінно

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для всіх модулів усіх дисциплін усіх кафедр є єдиною і **складає 72 бала.**

Підсумковий модульний контроль з модуля 3 Неврологія здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (оцінка 3.0 - 72 бали).

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Підсумковий модульний контроль проводиться стандартизовано на останньому занятті модуля і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Білети для підсумкового модульного контролю включають 2 питання (по 25 балів кожне-50 балів), а 2 питання з практичних навичок (по 15 балів - 30 балів). Кожне питання білета оцінюється від 0 до 25 балів, питання з практичних навичок від 0 до 15 балів.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Результат підсумкового модульного контролю оцінюється у балах (традиційна 4-бальна оцінка не виставляється). Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю складає 80 балів. Мінімальна кількість балів підсумкового модульного контролю, за якої контроль вважається складеним, є 50 балів. Білети для підсумкового модульного контролю включають 2 питання (по 25 балів кожне-50 балів), а 2 питання з практичних навичок (по 15 балів - 30 балів). Кожне питання білета оцінюється від 0 до 25 балів, питання з практичних навичок від 0 до 15 балів.

Після складання підсумкового модульного контролю розраховується загальна кількість балів за модуль:

- а) сума балів поточної успішності;
- б) бали підсумкового модульного контролю.

Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів.

Відомості після складання ПМК, заповнюються відповідно до положення про організацію навчального процесу в ПДМУ та подаються в деканат.

Здобувачі вищої освіти, які не склали ПМК мають право 2 рази перескласти модуль згідно з графіка перескладань.

Методичне забезпечення

1. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи здобувачів;
2. Методичні розробки, тези, тексти, мультимедійні презентації лекцій з дисципліни;
3. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів на практичному занятті, включаючи матеріал для теоретичної підготовки та орієнтовні карти для оволодіння професійними вміннями та навичками, тести для самоконтролю відповідно до тем практичних занять.

4. Методичні матеріали для самостійної роботи за темами, що винесені на самостійне опрацювання.
5. Теоретичні питання та практичні завдання до контролю засвоєння змістових модулів;
6. Матеріали для підсумкових модульних контролів;
 8. Демонстраційні матеріали, інструкції до використання технічних засобів навчання (апаратура для засвоєння теоретичного матеріалу, навчальні фільми, відеоматеріали).
 9. Методичні рекомендації для викладачів до практичного заняття згідно тематичного плану.

Рекомендована література

Базова

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.

Допоміжна:

1. Головний біль у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник для лікарів-інтернів, курсантів, практичних лікарів зі спеціальності «Неврологія» і «Сімейна медицина»/ М.Ю. Дельва, А.М. Кривчун, І.І. Дельва, К.А. Таряник; ПДМУ.- Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2022. — 155 с.
2. Кластерний головний біль /за Stephen D. Silberstein. MSD Довідник. Вересень 2021.
5. Нейростоматологія : навчальний посібник / В. С. Личко, С. О. Личко, О. О. Потапов. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 337 с
6. Неврологія. Нейростоматологія : навчально-методичний посібник для студентів IV курсу III медичного факультету спеціальності 221 «Стоматологія» / О. А. Козьолкін, І. В. Візір, М. В. Сікорська. – Запоріжжя : ЗДМФУ, 2023. –195 с
7. Нейростоматологія: навчальний посібник для самостійної підготовки студентів стоматологічних факультетів до практичних занять із неврології, для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації/ В. А. Гриб.- Івано-Франківськ, 2021.-216 с.
8. Основи топічної діагностики в нейростоматології : конспект лекцій / укладач В. С. Личко. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 63 с.

Інформаційні ресурси

www.umsa.edu.ua

www.biblumsa.blogspot.com

<http://www.drugs.com/cg/trigeminal-neuralgia.html>

<https://doi.org/10.35220/2078-8916-2020-35-1-79-86>

<https://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/17408>

<https://doi.org/10.25305/unj.209118>

[https://doi.org/10.26683/2786-4855-2021-3\(37\)-14-56](https://doi.org/10.26683/2786-4855-2021-3(37)-14-56)

Розробники: зав.кафедри нервових хвороб д.мед.н., професор Михайло ДЕЛЬВА, к.мед.н. доцент Галина СИЛЕНКО

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»
« 28 » серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради медичного
факультету № 1
Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

ЗАГАЛЬНА МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА

Модуль 4. «Психіатрія»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
4 курс 7 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри психіатрії,
наркології та медичної психології
Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	д.мед.н., проф. Скрипніков А.М. к.мед.н., доцент Рудь В.О. к.мед.н., доцент Боднар Л.А. к.мед.н., доцент Бойко Д.І. к.мед.н. Борисенко В. В. к.мед.н. Казаков О.А. к.мед.н. Кидонь П.В.
Профайл викладача (викладачів)	https://psychiatry.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380532648160 +380672565038
E-mail:	psychiatry@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті УМСА	https://psychiatry.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 7,0/210, із них:

Лекції (год.) – 28

Практичні (семінари) (год.) – 84

Самостійна робота (год.) – 98

Вид контролю ПМК

Модуль 4 «Психіатрія»

Кількість кредитів / годин – 1/30, із них:

Лекції (год.) – 4

Практичні (семінари) (год.) – 12

Самостійна робота (год.) – 14

Вид контролю ПМК

Політика навчального модуля

Організація освітнього процесу за освітньою компонентою «Загальна медична підготовка. Модуль 4. Психіатрія» реалізується на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті» та інших діючих нормативних документів (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departmen-npr/normativni-documenti>).

Реалізація освітнього процесу в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії т.ін.) відбувається за допомогою технологій дистанційного навчання, зокрема лекції та практичні заняття проводяться з використанням платформи Zoom, Google Meet, Google Classroom та ін.

Полтавський державний медичний університет є самостійним, незалежним і відповідальним вищим навчальним закладом у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, внутрішнього

управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору та розстановки кадрів у межах, установлених Законом України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1382613528661298#Text>).

Вивчення Модуля 4. «Психіатрія» потребує: підготовки до практичних занять; виконання самостійної роботи відповідно до робочої програми навчальної дисципліни; опрацювання рекомендованої базової, допоміжної літератури, інформаційних ресурсів.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з силабусом навчальної дисципліни та тематичними планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання.

Результатом підготовки до заняття має бути придбання здобувачами освіти теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами. Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів відповідно до Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf).

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни, розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів. Підсумковий модульний контроль здійснюється після вивчення програми модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті модуля.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати честь і гідність інших осіб; відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами, освітньо-науковими програмами.

Здобувачі вищої освіти повинні бути присутніми на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами (пропущені заняття повинні бути відпрацьовані відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwtZ2dvVlQ.pdf)).

Здобувачі вищої освіти повинні ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей; під час контрольних заходів

не використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), заборонені викладачем, відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/V7NzyqhQzHq53eACy2HYlG1IeuxV42DvO1Eq9tPA.pdf)).

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним. Заохочення чи стягнення можуть застосовуватися до здобувачів вищої освіти, які сумлінно виконують перераховані вимоги чи систематично порушують їх, відповідно до Положення про матеріальне заохочування за успіхи в навчанні здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/app/public/departement-npr/docs_links/RmhZx0Lx1V0c6zZkg1mCkcW6omo3enMM4uB6C5bT.pdf)).

Опис модуля (анотація)

Модуль 4. «Психіатрія» продовжує вивчення психічної діяльності людини, зупиняючись вже на патологічному рівні; забезпечує формування умінь застосовувати знання з психіатрії та наркології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання лікарем психіки психічно хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних захворюваннях.

Пререквізити і постреквізити модуля (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити:

- медична біологія (знати етіологію, патогенез та діагностику спадкових захворювань, життєвий цикл найпростіших, червив, членистоногих, які можуть викликати чи переносити захворювання ЦНС);
- анатомія людини (знати будову ЦНС);
- біоорганічна та біологічна хімія (знати біохімічні процеси, які лежать в основі патогенезу психічних розладів, біохімічні порушення, які викликаються психічними розладами);
- фізіологія (знати фізіологічні процеси функціонування ЦНС);
- мікробіологія, вірусологія та імунологія (знати біологічні особливості мікроорганізмів, які можуть викликати захворювання ЦНС, імунологічні гіпотези етіології психічних розладів);
- патоморфологія (знати патоморфологічні зміни, які викликаються психічними розладами);
- патофізіологія (знати патофізіологічні процеси, які лежать в основі етіології та патогенезу психічних розладів);
- радіологія (знати принципи роботи нейровізуалізаційних методів обстеження; вміти діагностувати органічну патологію ЦНС на основі даних нейровізуалізаційних методів обстеження);
- фармакологія (знати групи психотропних препаратів, їх представників, фармакокінетику, фармакодинаміку, показання та протипоказання для

призначення, особливості застосування, дозування, ознаки побічної дії та передозування, взаємодію з іншими фармакологічними препаратами);

Постреквізити:

формування компетенцій застосовувати знання з психіатрії та наркології в процесі подальшого вивчення дисциплін: акушерство, оториноларингологія, внутрішня медицина, спеціалізовані стоматологічні дисципліни.

Мета та завдання модуля:

– метою вивчення Модуля 4. «Психіатрія» є придбання здобувачами освіти теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних на первинному рівні надання медичної допомоги.

– основними завданнями вивчення Модуля 4. «Психіатрія» є вивчення етіології, патогенезу, типів перебігу та клінічних проявів психічних та психосоматичних розладів, відповідно до стандарту освітньої програми, визначення попереднього діагнозу психічних та психосоматичних розладів, тактики ведення пацієнтів з психічними розладами, використання методів профілактики психічних та психосоматичних розладів.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє модуль (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами стандарту модуль забезпечує набуття студентами

компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу

- неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
- спеціальні (фахові, предметні):
1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
 7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно- лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
 10. Спроможність до організації та проведення лікувально- евакуаційних заходів.
 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Результати навчання для модуля:

по завершенню вивчення модуля студенти повинні:

знати:

1. Предмет та завдання психіатрії та наркології.
2. Принципи догляду за психічно хворими.
3. Методи психіатричного дослідження.
4. Порухення відчуттів та сприймання, пам'яті, мислення, інтелекту, емоцій, уваги, ефektorної сфери, свідомості та самосвідомості.
5. Основні психопатологічні синдроми.
6. Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях. Психічні порушення при інфекційних порушеннях та черепно-мозкових травмах. Психічні порушення при стоматологічних захворюваннях.
7. Психічні порушення у старечому віці.
8. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.
9. Психічні та поведінкові розлади в наслідок вживання наркотичних речовин.
10. Неврози. Соматоформні розлади. Реакції на важкий стрес і порушення адаптації. Посттравматичний стресовий розлад.
11. Розлади особистості.
12. Розумову недостатність.
13. Шизофренія.
14. Афективні розлади.
15. Епілепсія, Епілептичні психози.
16. Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань і розладів.

вміти:

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати

психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.

5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу.

9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально- евакуаційного забезпечення.

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.

15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

25. Знати та розуміти фундаментальні і клінічні біомедичні науки на рівні, достатньому для вирішення проблем в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з.п.	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії та загальна психопатологія		
1.	Предмет та завдання психіатрії та наркології. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань та розладів. Питання: - історія та сучасний стан психіатрії - амбулаторна та стаціонарна психіатрична допомога - принципи лікування, реабілітації та експертизи в психіатрії	2
Змістовий модуль 2. Спеціальна (нозологічна) психіатрія		
2.	Шизофренія. Афективні розлади. Епілепсія.	2

	Питання: - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування шизофренії - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування афективних розладів - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування епілепсії	
Усього		4

**Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями
із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному
занятті**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії та загальна психопатологія		
1.	Предмет та завдання психіатрії та наркології. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Порушення відчуттів та сприйняття. Питання: - історія та сучасний стан психіатрії - амбулаторна та стаціонарна психіатрична допомога - розлади відчуттів та сприйняття	2
2.	Порушення мислення, уваги, пам'яті та інтелекту, емоцій та ефекторної сфери. Питання: - порушення мислення за темпом, механізмом та змістом асоціацій - порушення уваги та пам'яті - вроджені та набуті порушення інтелекту - розлади емоцій (депресивний синдром, тривожні стани) - порушення вольової сфери - варіанти ступорів та психомоторного збудження	2
3.	Порушення свідомості та самосвідомості. Психопатологічні синдроми. Методи психіатричного дослідження. Питання: - психотичні та непсихотичні розлади свідомості - основні психопатологічні синдроми - діагностичні методи в психіатрії, психодіагностичні шкали	2
Змістовий модуль 2. Спеціальна (нозологічна) психіатрія		
4.	Шизофренія. Афективні розлади. Питання: - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування шизофренії - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування афективних розладів	2

5.	Епілепсія. Епілептичні психози. Невідкладна допомога при епілептичному статусі. Питання: - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування епілепсії - тактика надання допомоги при епілептичному нападі та епі-статусі	2
6.	Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях. Психічні порушення при інфекційних захворюваннях та ЧМТ. Психічні порушення при патології порожнини рота та щелепно-лицьової ділянки. ПМК. Питання: - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування соматогенних психічних розладів - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування психічних розладів при інфекційній патології та ЧМТ - діагностика, клініка та принципи лікування психічних розладів при інфекційних хворобах, патології порожнини рота та ЩЛД	2
Усього		12

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	6,5
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік): 1). Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання наркотичних речовин. Питання: - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання алкоголю - визначення, діагностика, клініка та принципи лікування психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання наркотичних речовин 2). Неврози. Гострі та затяжні реактивні психози. Психічні порушення в старечому віці. Олігофренії та затримки розвитку. Розлади особистості. Питання: - поняття, класифікація, клініка, діагностика та лікування неврозів і реактивних психозів - поняття, класифікація, клініка, діагностика та лікування	6,5

	психічних розладів у старечому віці - класифікація, клініка, діагностика, лікування та реабілітація при олігофреніях - клініка розладів особистості, діагностика та принципи допомоги 3). Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань та розладів. Питання: - психофармакотерапія - види та методи психотерапії - реабілітація та експертиза в психіатрії	
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	1
Усього		14

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем:

1. Методи патопсихологічного обстеження при різних психічних хворобах: шизофренія, епілепсія, афективні психози, неврози, психопатії, олігофренії.
2. Методи параклінічного обстеження психічно хворих: ЕЕГ, Ехо-ЕГ, РЕГ, КТГ.
3. Психічні порушення при промислових інтоксикаціях і внаслідок екологічно несприятливих впливів.
4. Психічні розлади при онкологічних хворобах та пухлинах головного мозку.
5. Основи психосоматичної медицини.
6. Проблеми сучасної суїцидології.
7. Психіатрична та психологічна допомога при кризових станах.
8. Межові психічні порушення у пацієнтів дитячого та підліткового віку.
9. Сексопатологія в психіатричній практиці.
10. Методи психотерапії: сімейна психотерапія, психоаналіз, гештальт-психотерапія.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

Змістовий модуль 1: Загальні питання психіатрії та загальна психопатологія.

1. Предмет, завдання психіатрії та наркології.
2. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні й диспансеру.
3. Принципи догляду за психічно хворими.
4. Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації.
5. Принципи та методи лікування психічних захворювань та розладів.
6. Класифікація та визначення порушень відчуттів та сприймань.

7. Класифікація та визначення порушень пам'яті
8. Класифікація та визначення порушень мислення та інтелекту
9. Класифікація та визначення порушень емоцій
10. Класифікація та визначення порушень ефекторної сфери
11. Синдроми пригнічення та потьмарення свідомості
12. Непсихотичні синдроми: астеничний, невротичні (неврастенічний, obsесивно-фобічний, дисморфофобічний, істеричний), депресивні, іпохондричні, соматоформні.
13. Психотичні синдроми: депресивні, маніакальні, параноїдні, паранойяльні, дісморфоманічні, кататонічні, гебефренічні, деліріозні, онейроїдні, аментивні, астеничної сплутаності свідомості, сутінкового стану свідомості, галюцинозу.
14. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічні, Корсаковській амнестичний, олігофренії, деменції, психічного маразма.

Змістовий модуль 2. Спеціальна (нозологічна) психіатрія.

1. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних розладів при ендокринних та соматичних захворюваннях.
2. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях.
3. Психічні порушення внаслідок черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.
4. Поняття, психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності, наркоманічного синдрому.
5. Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, патологічне алкогольне сп'яніння, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях.
6. Алкоголізм, його критерії, стадії, діагностика алкогольного абстинентного стану, медична допомога.
7. Металкогольні психози: діагностика початкових проявів, попередження подальшого розвитку, лікування.
8. Клінічні особливості психічних розладів внаслідок вживання опіатів, канабіоїдів, седативних та снодійних препаратів, кокаїну та інших психостимуляторів, галюциногенів, літких розчинників, нікотину, кофеїну вміщуючих продуктів.
9. Клінічні особливості емоційно-стресових та адаптаційних реакцій, неврозів: неврастенії, тривожних розладів, obsесивно-компульсивного розладу, дисоціативних розладів.
10. Шизофренія: визначення, основні клінічні форми та типи перебігу шизофренії. Принципи терапії шизофренії
11. Клінічна картина афективних розладів. Біполярний афективний розлад та рекурентний депресивний розлад.
12. Епілепсія. Класифікація. Психічні порушення у хворих на епілепсію. Принципи терапії хворих на епілепсію та психічних порушень.
13. Епілептичний статус і лікувальні заходи щодо виведення хворого з цього стану.
14. Розлади особистості та поведінки у дорослих, фактори, що сприяють їх розвитку. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики розладів особистості та поведінки у дорослих.

15. Порушення розумового розвитку. Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації. Організація навчально-виховного та трудового процесу.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Вміння вести спрямовану психологічну бесіду з хворим.
2. Проводити лікувально-діагностичну роботу на засадах медичної деонтології.
3. Обстеження психічно хворого з визначенням провідних синдромів та нозологічних одиниць.
4. Визначення показань до невідкладної госпіталізації психічно хворого.
5. Складання лікувально-діагностичних схем основних психічних розладів.
6. Аналіз результатів ЕЕГ, Ехо-ЕГ та РЕГ досліджень.
7. Перша допомога при судомному нападі.
8. Невідкладна допомога при різних видах психомоторного збудження.
9. Штучне годування хворого через зонд.
10. Перша допомога при алкогольному та наркотичному отруєнні.
11. Проведення раціональної психотерапії.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з модулю є підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після вивчення програми модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті модуля. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (72 балів).

Студентам, які під час навчання з дисципліни мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії відповідності середнього балу поточної успішності результатам складання ПМК

Середній бал поточної успішності	Відповідність балам за ПМК	Традиційна оцінка
4,5	72	5
4,55	73	
4,6	74	
4,65	74	
4,7	75	
4,75	76	
4,8	77	
4,85	78	
4,9	78	
4,95	79	
5	80	

Форма проведення підсумкового контролю стандартизована і включає

контроль теоретичної і практичної підготовки. Конкретні форми контролю:

- усне опитування;
- письмове тестування з використанням тестів II рівня;
- вирішення ситуативних задач II рівня.

Максимальна кількість балів підсумковою контролю дорівнює 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів з 80.

Система поточного та підсумкового контролю

Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням затверджених цикловою методичною комісією критеріїв оцінювання, розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) проводиться лише після поточного заняття, яке передуює підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за таким алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до цього модулю (з точністю до сотих балу);

б) для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середня оцінка, отримана за традиційною 4-бальною шкалою, помножується на коефіцієнт. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка становить 2 бали. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

в) середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля складає 120 балів.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, складає 72 бали.

Викладач, який веде групу, протягом наступного дня після складання підсумкового модульного контролю розраховує загальну кількість балів за модуль:

- а) сума балів поточної успішності;
- б) бали підсумкового модульного контролю.

Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентів лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- за джерелом інформації та формування умінь і навичок: вербальні, наочні та практичні.

- в залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також

- усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;

- бліц-опитування;

- дискусії з проблемних ситуацій;

- реферативні виступи;

- тестування в письмовій формі;

- виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей або захисту реферативних робіт.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Кількість балів за дисципліну розглядається як сумарний бал, що включає поточну успішність, додаткові бали за виконання індивідуальної роботи.

Форми та методи оцінювання

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності визначають відповідність рівня набутих здобувачами знань і умінь, сформованих компетентностей вимогам освітньої програми і здійснюються з метою визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей та відповідних результатів навчання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю, дотримання правил академічної доброчесності.

Підсумкове оцінювання результатів навчання з дисципліни здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання.

Оцінювання поточних результатів навчання

Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться науково-педагогічними працівниками під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи.

Поточний контроль проводиться у формі *усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, письмового контролю, письмового та програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, дискусії, тощо.*

Підсумковий модульний контроль (ПМК) – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з дисципліни на підставі поточного контролю та виконаних індивідуальних завдань на останньому занятті.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма Модуля 4. «Психіатрія».
2. Плани практичних занять з дисципліни.
3. Завдання для самостійної роботи студентів.
4. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття та на занятті.
5. Методичні рекомендації для викладачів.
6. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів.
7. Тестові завдання з дисципліни II рівня.
8. Ситуаційні задачі з дисципліни II рівня.
9. Навчальний атлас експериментальних методів дослідження психічної діяльності людини.
10. Навчальні фільми.

Рекомендована література

Базова:

1. Психіатрія і наркологія: нац. підруч. для студентів ВНЗ - мед. ун-тів, ін-тів и акад. / Г. Т. Сонник та ін. - 3-е вид., випр. . - Київ : Медицина, 2017. - 422 с.

Допоміжна:

1. Герасименко Л.О., Скрипніков А.М., Ісаков Р.І. Психогенні психічні розлади: Навчально-методичний посібник / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 208с.
2. Герасименко Л.О., Скрипніков А.М., Ісаков Р.І. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навчальний посібник – К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 120с.
3. Скрипніков А.М., Герасименко Л.О., Ісаков Р.І., Рудь В.О. Medical Psychology: підручник – Львів: «Магнолія», 2023. – 177с.

Інформаційні ресурси

<http://www.psychiatry.ua/books/>

- Стандарти медичної допомоги України
(<http://www.moz.gov.ua/ua/portal/standards>)
- Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
- National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
- The Cochrane Collaboration The Cochrane Library
<http://www.cochrane.org/>
- National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE)
<https://www.nice.org.uk/>
- The National Health and Medical Research Council (NHMRC)
<https://www.nhmrc.gov.au>
- Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>
- AMA (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>

Розробник (розробники): д.мед.н., проф. Скрипніков А.М., к.мед.н., доцент
Рудь В.О., к.мед.н. Кидонь П.В.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»
«_30_» _____серпня_____ 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради
міжнародного факультету
Протокол від 30 серпня 2024 р.
№__1__

СИЛАБУС

ЗАГАЛЬНА МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА

Модуль 5. Інфекційні хвороби

обов'язкова

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	221 «Стоматологія»
кваліфікація освітня	магістр стоматології
кваліфікація професійна	лікар-стоматолог
освітньо-професійна програма	«Стоматологія»
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	4 курс, 8 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
інфекційних хвороб з епідеміологією

Протокол від 29 серпня 2024 року №__1__

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	д.мед. н. проф. Коваль Тетяна Ігорівна к.мед.н., доц. Боднар Вадим Анатолійович к.мед.н., доц. Марченко Олена Геннадіївна к.мед.н., доц. Прийменко Наталія Олегівна к.мед.н., доц. Ізюмська Олена Михайлівна к.мед.н., доц. Полторапавлов Володимир Анатолійович
Профайл викладача (викладачів)	https://infection.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+38 0532 50 27 01
E-mail:	v.bodnar@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://infection.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни Загальна медична підготовка

Кількість кредитів / годин – 7,0 /210, із них:

Лекції (год.) – 28

Практичні заняття (год.) – 84

Самостійна робота (год). – 98

Вид контролю – ПМК

Обсяг навчального модуля 5 «Інфекційні хвороби»

Кількість кредитів / годин – 1,5 кредиту/45 год., із них:

Лекції (год.) – 6

Практичні заняття (год.) – 18

Самостійна робота (год). – 21

Вид контролю – ПМК

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач пред'являє до студента при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. При вивченні дисципліни особлива увага приділяється відвідуванню занять (на кафедрі неприпустимі пропуски та запізнення); формі проведення занять (викладачами заохочується активна участь студента під час заняття, робота в фокус-групах, «мозковий штурм»; активна дискусія; під час заняття бажане відключення засобів зв'язку, дзвінки яких можуть відволікати учасників освітнього процесу).

Політика навчальної дисципліни вибудовується з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, Положень ПДМУ та інших нормативних документів.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і студенти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqagUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf)

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (https://pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/t0jTYbqtNrd5ETCcHiFyMtnnlHbvN0orJOgwYDeS.pdf)

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету (https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/ycZUUG0fZUvD4QBZ4a18PWWhTNJH8AbU6fANHzFAF.pdf)

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Модуль «Інфекційні хвороби» є частиною клінічної навчальної дисципліни «Загальна медична підготовка», під час вивчення якого відбувається засвоєння студентами базових теоретичних знань з питань діагностики, лікування та профілактики інфекційних хвороб, діагностики ускладнень інфекційних хвороб, що потребують надання невідкладної допомоги, організації надання медичної допомоги хворим на інфекційні хвороби, в тому числі щелепно-лицевої ділянки та порожнини рота, а також засвоєння основних епідеміологічних понять, принципів імунопрофілактики, роботи в осередку інфекційного захворювання та попередження виникнення та поширення внутрішньо лікарняних інфекцій

Засвоєння теоретичного матеріалу супроводжується набуттям відповідних інтегральних, загальних і фахових компетентностей.

До складу модулю «Інфекційні хвороби» входить 2 змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Інфекційні хвороби

Змістовий модуль 2. Епідеміологія

Предметом вивчення модуля «Інфекційні хвороби» є теоретичні основи і практичні підходи до виявлення, діагностики, лікування та профілактики інфекційних хвороб та принципи боротьби з їх поширенням.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити - вивчення модуля «Інфекційні хвороби» базується на знаннях, отриманих студентами після вивчення наступних дисциплін:

- мікробіологія, вірусологія та імунологія – знати будову і властивості мікроорганізмів, правила забору матеріалу для специфічної діагностики та вміти застосовувати і інтерпретувати дані дослідження;

- фізіологія – знати параметри фізіологічної норми органів і систем людини, показники лабораторних та інструментальних обстежень в нормі (загальний аналіз крові тощо) та вміти оцінити ці дані;

- клінічна фармакологія – знати класифікацію та фармакологічну дію препаратів різних фармакологічних груп, їх побічні дії та вміти призначати стандартне лікування етіотропними та патогенетичними засобами;

- внутрішня медицина – знати основні етапи і методи клінічного обстеження та вміти зібрати анамнез, проводити клінічне обстеження хворого

по органах і системам, виявляти клінічні ознаки патології, аналізувати отримані дані;

- патоморфологія, патофізіологія – знати основні патоморфологічні та патофізіологічні параметри основних патологічних процесів організму

Постреквізити – знання, отримані студентами після вивчення модуля 3 «Інфекційні хвороби та епідеміологія» знадобляться їм для вивчення наступних дисциплін:

- акушерство
- загальна медична підготовка (офтальмологія, неврологія, в т.ч. нейростоматологія; дерматологія, венерологія; психіатрія, наркологія; медична психологія; фізична реабілітація, спортивна медицина, ендокринологія
- дитяча терапевтична стоматологія

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання модуля «Інфекційні хвороби» є вивчення основних клініко-лабораторних ознак інфекційних захворювань, підходів до їх лікування, причин і механізмів виникнення та поширення, методів їх профілактики та організації профілактичних заходів.

Основними завданнями вивчення модуля 3 «Інфекційні хвороби та епідеміологія» є сформувати вміння виявляти основні клінічні симптоми, що притаманні різним інфекційним хворобам; ставити попередній діагноз інфекційних хвороб, діагностувати та надавати невідкладну допомогу при невідкладних станах, спричинених інфекційними захворюваннями, сформувати вміння інтерпретувати причини виникнення і закономірності розвитку епідемічного процесу.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

11. Здатність працювати в команді.

13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку й ведення здорового способу життя.

16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.

11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення модуля «Інфекційні хвороби»:

2.Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

5.Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

9.Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10.Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

25. Знати та розуміти фундаментальні і клінічні біомедичні науки на рівні, достатньому для вирішення проблем в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання.

Результати навчання - по завершенню вивчення модуля студенти повинні:

Знати:

- Особливості розвитку та поширення інфекційних хвороб;
- Основні клінічні симптоми та синдроми, притаманні найбільш поширеним інфекційним захворюванням;
- Основні підходи до лабораторної діагностики, лікування та профілактики інфекційних захворювань.
- Правила організації та проведення протиепідемічних заходів в осередках інфекційних захворювань;
- Пріоритетні проблеми профілактики інфекційних захворювань за групами та нозологічними формами.
- Епідеміологічну, соціальну та економічну значущість окремих нозологічних форм.

Вміти:

- визначати провідні симптоми і синдроми при найбільш поширених інфекційних захворюваннях;
- визначати тактику ведення стоматологічних хворих при найбільш поширених інфекційних хворобах;
- інтерпретувати закономірності та особливості перебігу патологічного та епідемічного процесу при інфекційних хворобах, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів;
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами фахової субординації при наданні медичної допомоги інфекційним хворим;
- демонструвати обізнаність щодо інфекційних хвороб як зброї масового ураження;

- діагностувати та надавати невідкладну допомогу при невідкладних станах, що ускладнюють перебіг інфекційних захворювань, на догоспітальному етапі.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№	Тема	Год.
1.	Ураження слизової оболонки ротової порожнини при інфекційних захворюваннях (ангіни, дифтерія, герпесвірусні інфекції). ГРВІ. Клінічні особливості та профілактика грипу. 1. Етіологія уражень слизової оболонки ротової порожнини (ангіна, дифтерія, герпесвірусні інфекції), ГРВІ та грипу 2. Епідеміологія уражень слизової оболонки ротової порожнини (ангіна, дифтерія, герпесвірусні інфекції), ГРВІ та грипу 3. Патогенез уражень слизової оболонки ротової порожнини (ангіна, дифтерія, герпесвірусні інфекції), ГРВІ та грипу ГРВІ та грипу 4. Клініка уражень слизової оболонки ротової порожнини (ангіна, дифтерія, герпесвірусні інфекції), ГРВІ та грипу ГРВІ та грипу 5. Діагностика уражень слизової оболонки ротової порожнини (ангіна, дифтерія, герпесвірусні інфекції), ГРВІ та грипу. 6. Лікування уражень слизової оболонки ротової порожнини (ангіна, дифтерія, герпесвірусні інфекції), ГРВІ та грипу 7. Профілактика уражень слизової оболонки ротової порожнини (ангіна, дифтерія, герпесвірусні інфекції), ГРВІ та грипу.	2
2.	Вірусні гепатити з парентеральним механізмом передачі. ВІЛ-інфекція. ВІЛ-асоційовані інфекції та інвазії. 1. Етіологія ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів з парентеральним механізмом передачі. 2. Епідеміологія ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів з парентеральним механізмом передачі.. 3. Патогенез ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів з парентеральним механізмом передачі. 4. Клініка ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів з парентеральним механізмом передачі. 5. Діагностика ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів з парентеральним механізмом передачі. 6. Лікування ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів з парентеральним механізмом передачі. 7. Профілактика ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів з парентеральним механізмом передачі.	2
3.	Організація протиепідемічного режиму в клініках стоматологічного профілю. 1. Поняття про протиепідемічний режим в клініках стоматологічного профілю. 2. Дезінфекція та стерилізація.	2

	3. Контроль за дотриманням протиепідемічного режиму в клініках стоматологічного профілю.	
	Разом	6

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті - не передбачені

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№	Модуль «Інфекційні хвороби» Тема	Го д
Змістовий модуль 1. Інфекційні хвороби		
1.	Поняття про інфекційний процес та інфекційну хворобу. Принципи діагностики, профілактики та імунопрофілактика інфекційних хвороб. Грип, ГРВІ (парагрип, аденовірусна, риновірусна, респіраторно-синтиційна інфекції). Імунопрофілактика грипу. - Визначення понять: інфекція, інфекційний процес, інфекційна хвороба. - Визначення понять: загострення, ремісія, рецидив інфекційної хвороби. - Визначення понять: коінфекція, суперінфекція, реінфекція, аутоінфекція. - Визначення понять: нозокоміальна, убіквітарна, природно-вогнищева інфекція. - Особливості інфекційних хвороб. - Призначення інфекційного стаціонару, складові частини інфекційного стаціонару. - Розподіл хворих на санітарному пропускнику. - Профілактика нозокоміальних інфекцій. - Основні фактори (властивості збудника, макроорганізму, фактори зовнішнього середовища), що впливають на перебіг інфекційного процесу. - Класифікація інфекційних хвороб. - Визначення понять: механізм, шляхи, фактори передачі інфекції. - Принципи діагностики інфекційних хвороб. - Охарактеризувати основні типи температурних кривих. - Методи специфічної діагностики інфекційних хвороб. - Принципи лікування інфекційних хвороб. - Принципи профілактики інфекційних хвороб. - Показання до госпіталізації хворих на інфекційні хвороби. - Правила виписки хворих з інфекційного стаціонару. - До якої групи інфекційних хвороб за джерелом інфекції належать грип та ГРВІ. - Характеристика збудника грипа, факторів агресії, різних серотипів	2

	вірусу та антигенних варіантів, дати визначення антигенного дрейфу та шифту. 21. Механізм передачі грипу та ГРВІ. 22. Патогенез грипу та ГРВІ та основних клінічних симптомів. 23. Класифікація грипу та ГРВІ. 24. Основні клінічні симптоми та назвати критерії важкості грипу та ГРВІ. 25. Ускладнення грипу та ГРВІ та їх діагностичні критерії. 26. Наслідки грипу та ГРВІ. 27. План обстеження хворого на грип та ГРВІ. 28. Методи специфічної діагностики грипу та ГРВІ. 29. Етіотропна терапія грипу та ГРВІ та принципи базисної терапії . 30. Термін та покази до призначення антибактеріальної терапії при грипі та ГРВІ. 31. Неспецифічна та специфічна профілактика грипу та ГРВІ. 32. Категорії осіб, яким вакцинація показана в першу чергу.	
2.	Клінічна характеристика бактеріального фарингіту. Менінгококовий назофарингіт. Дифтерія. Ангіни. Герпесвірусні інфекції. Клінічна характеристика простого герпесу. Інфекційний моновірусоз. 1. Характеристика збудника дифтерії. 2. Джерело, механізм, шляхи передачі при дифтерії. 3. Характер імунітету при дифтерії. 4. Класифікація дифтерійного крупа. 5. Особливості плівок при дифтерії гортані. 6. При яких інфекційних захворюваннях, крім дифтерії та ангіни буває враження мигдаликів. 7. Основні фактори агресії дифтерійної палички. 8. Основні ланки патогенезу дифтерії. 9. Клініка загально інтоксикаційного синдрому при дифтерії. 10. Клініка локалізованої плівчастої дифтерії мигдаликів. Зміни в ротоглотці при островцевій дифтерії мигдаликів. 11. Характерні зміни в ротоглотці у хворих при локалізованій дифтерії мигдаликів та лакунарній ангіні. Вказати зміни. 12. Особливості перебігу дифтерії гортані. 13. Специфічна лабораторна діагностика дифтерії. Неспецифічні лабораторні дослідження при дифтерії. 14. Ускладнення, що можуть виникнути при дифтерії. Специфічні ускладнення при дифтерії. 15. Причини смерті при дифтерії. 16. Принципи лікування дифтерії. Етіотропна терапія дифтерії. Правила введення протидифтерійної сироватки. 17. Профілактика дифтерії. 18. Шляхи передачі герпесвірусних інфекцій. 19. Стадії патогенезу різних проявів герпесвірусних інфекцій. 20. Клінічна класифікація герпесвірусних інфекцій. 21. Основні симптоми різних нозологічних форм герпесвірусних	2

	інфекцій. 22. Особливості перебігу різних проявів герпесвірусних інфекцій у хворих на СНІД. 23. Ускладнення різних проявів герпесвірусних інфекцій. 24. Основні причини смерті різних нозологічних форм герпесвірусних інфекцій. 25. План обстеження хворого з різними формами герпесвірусних інфекцій. 26. Зміни в лікворі при ураженнях нервової системи, спричинених герпесвірусами. 27. Методи специфічної діагностики герпесвірусних інфекцій. 28. Інтерпретація результатів залежно від терміну хвороби і матеріалу дослідження. 29. Етіотропна терапія герпесвірусних інфекцій: дози, шлях введення, тривалість лікування. 30. Принципи патогенетичної терапії герпесвірусних інфекцій 31. Правила виписки реконвалесцентів із стаціонару. 32. Етіологічна структура інфекційного мононуклеозу. 33. Класифікація інфекційного мононуклеозу. 34. Клінічні варіанти перебігу інфекційного мононуклеозу. 35. Ускладнення та наслідки інфекційного мононуклеозу. 36. Особливості ураження ротоглотки при інфекційному мононуклеозі. 37. Особливості ураження печінки при інфекційному мононуклеозі. 38. Основні клінічні прояви інфекційного мононуклеозу. 39. Характер змін в гемограмі при інфекційному мононуклеозі. 40. Критерії тяжкості інфекційного мононуклеозу. 41. Ультразвукова діагностика при інфекційному мононуклеозі. 42. Основні етапи патогенезу при інфекційному мононуклеозі. 43. Принципи лікування інфекційного мононуклеозу. 44. Правила виписки хворих при інфекційному мононуклеозі.	
3.	Поняття про ентеротоксигенні та ентероінвазивні діареї. Сальмонельоз, шигельоз, холера. Харчові токсикоінфекції, ботулізм. 1. Сучасний стан захворюваності на шигельоз, сальмонельоз в Україні, світі. 2. Основні серогрупи шигел, охарактеризуйте їх морфологічні властивості. 3. Стійкість збудників до дії факторів зовнішнього середовища. 4. Джерело інфекції, назвіть механізм та основні шляхи інфікування. 5. Стадії патологічного процесу при шигельозі, сальмонельозі. 6. Клінічна класифікація шигельозу, сальмонельозу. 7. Особливості перебігу шигельозу в залежності від клінічної форми та виду збудника. 8. Можливі ускладнення при шигельозі, сальмонельозі. 9. План обстеження хворого на шигельоз, сальмонельоз.	2

	10. Методи специфічної діагностики шигельозу, сальмонельоз. Інтерпретація результатів досліджень. 11. Основні діагностичні ознаки шигельозу, сальмонельозу. 12. Диференційна діагностика шигельозу із сальмонельозом, харчовими токсикоінфекціями, холерою, протозойними колітами, ешерихіозом, гострими хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини, пухлинами. 13. Принципи терапії хворих на шигельоз. 14. Терміни і правила виписки реконвалесцентів із стаціонару. 15. Профілактика шигельозу. 16. Строки диспансерного нагляду. 17. Етіологія, епідеміологія, патогенез харчових токсикоінфекцій. 18. Клініка, діагностика, лікування харчових токсикоінфекцій 19. Ботулізм: основи етіології, епідеміології, основні клінічні ознаки. 20. Методи діагностики для підтвердження діагнозу ботулізму. 21. Лікування хворих на ботулізм. 22. Механізм зараження, шляхи і чинники передачі холери. 23. Етіологія холери, чинники патогенності збудника. 24. Етапи патогенезу холери 25. Ступені зневоднення при холері. 26. Опорні клінічні симптоми холери. 27. Клініка холерного алгїду. 28. Алгоритм обстеження хворого з підозрою на холеру. 29. Методи специфічної діагностики холери. 30. Основні етапи лікування холери. 31. Принципи патогетичної терапії при холері, способи регідrataції. 32. Розчини, що використовуються для оральної і парентеральної регідrataції 33. Антибактеріальна терапія при холері, дози, шляхи введення, тривалість лікування.	
4.	Гострі вірусні гепатити А, Е, В, С, Д. Клініка, діагностика, лікування. Хронічні вірусні гепатити В і С. Клініка, діагностика, лікування. ВІЛ-інфекція та ВІЛ-асоційовані інфекції та інвазії, що супроводжуються ураженням слизової оболонки ротової порожнини. 1. Джерело інфекції та шляхи зараження при гострих ВГ. 2. Класифікація вірусних гепатитів. 3. Групи ризику при гострих ВГ. 4. Основні клінічні форми гострих вірусних гепатитів. 5. Варіанти перебігу переджовтяничного періоду гострих ВГ. 6. Основні клінічні прояви жовтяничного періоду гострих ВГ. 7. Ускладнення та наслідки гострих ВГ. 8. Критерії тяжкості гострих вірусних гепатитів. 9. Ультразвукова діагностика при гострих та хронічних ВГ. 10. Характер лабораторних змін при гострих та хронічних ВГ. 11. Специфічна діагностика гострих та хронічних ВГ.	2

	12. Основні етапи патогенезу гострої печінкової енцефалопатії. 13. Основні клінічні прояви гострої печінкової енцефалопатії. 14. Характер лабораторних змін при гострій печінковій енцефалопатії. 15. Принципи лікування гострих та хронічних ВГ. 16. Принципи дієтичного харчування при гострих ВГ. 17. Принципи лікування гострої печінкової енцефалопатії. 18. Неспецифічна та специфічна профілактика гострих ВГ. 19. Правила виписки зі стаціонару хворих на ВГ. 20. Епідемічна ситуація з ВІЛ-інфекції в Україні та світі. Нормативні документи щодо запобігання поширенню ВІЛ-інфекції та соціального захисту населення. Соціальні наслідки поширення ВІЛ-інфекції. 21. Етіологія і патогенез ВІЛ-інфекції, класифікація стадій хвороби. Розширене визначення випадку СНІДу у дорослих та підлітків. Класифікація клінічних стадій, критерії діагнозу великі та малі. 22. Роль ВІЛ-інфекції у формуванні синдрому лимфаденопатії, диференціальна діагностика цього синдрому. 23. ВІЛ-інфекція: лабораторна діагностика, особливості її проведення, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування. Психологічні основи спілкування з такими хворими. Принципи та підходи до лікування хворих на ВІЛ-інфекцію. Загальна характеристика груп лікарських засобів, що застосовуються в лікуванні ВІЛ-інфекції. 24. Загальна і специфічна профілактика ВІЛ-інфекції. Заходи безпеки та організація праці лікаря з метою запобігання інфікування ВІЛ-інфекцією медичних працівників. Техніка безпеки при інвазивних маніпуляціях. Заходи у разі контамінації заразним матеріалом на робочому місці. Прогноз. Порядок госпіталізації, обстеження, диспансеризації. ВІЛ-асоційовані інфекції і хвороби: особливості клінічного перебігу, лабораторної та інструментальної діагностики, диференціальної діагностики, принципи лікування.	
5.	Правець, бешиха. Інфекції, що регламентуються Міжнародними санітарними правилами (чума, геморагічні гарячки Ласа, Ебола, жовта гарячка) 1. Етіологія бешихи. 2. Шляхи проникнення збудника в шкіру. 3. Патогенез запального процесу в дермі при бешисі. 4. Класифікація клінічних форм бешихи. 5. Інкубаційний період і початкові прояви бешихи. 6. Характерна симптоматика еритематозний форми бешихи. 7. Характерна симптоматика геморагічної форми бешихи. 8. Характерна симптоматика еритематозно-бульозної форми бешихи. 9. Характерна симптоматика бульозної-геморагічна форми бешихи. 10. Ускладнення бешихи. 11. Диференціальні ознаки бешихи і флегмони. 12. Гемограма у хворих на бешиху. 13. Етіотропна терапія бешихи: ліки, дози, тривалість курсу. 14. Профілактика рецидивів. Диспансерне спостереження за	2

	реконвалесцентами і хворих з рецидивуючою бешихою. 15. Етіологія правця. 15. Епідеміологія і патогенез правця. 16. Клініка правця. 17. Діагностика правця. 18. Диференціальна діагностика правця. 19. Лікування і профілактика правця. 20. Ускладнення правця 21. Етіологія чуми, жовтої лихоманки, геморагічних гарячок Ласса, Марбург, Ебола 22. Джерело інфекції при чумі, жовтої лихоманки, геморагічних лихоманках Ласса, Марбург, Ебола. 23. Шляхи передачі чуми, жовтої лихоманки, геморагічних лихоманок Ласса, Марбург, Ебола. 24. Фактори патогенності збудників чуми, жовтої лихоманки, геморагічних лихоманок Ласса, Марбург, Ебола 25. Антигенна будова збудника чуми. 26. Переносники чуми. 27. Стадії патогенезу чуми. 28. Місцеві зміни при бубонній формі чуми. 29. Клінічні форми чуми та їх особливості. 30. Особливості патогенезу чуми залежно від місця проникнення збудника. 31. Клінічні прояви ураження органів дихання при легеневій формі чуми. 32. Клінічні прояви шкірної форми чуми. 33. Ускладнення геморагічних лихоманок Ласса, Марбург, Ебола 34. Причини смерті при чумі. 35. Гемограма при чумі. 36. Методи специфічної діагностики. 37. Етіотропна терапія чуми. Препарати, їх дози, шляху введення. 38. Патогенетична терапія чуми. Препарати, шляхи введення. 39. Специфічна профілактика чуми. 40. Клініко-епідеміологічні особливості чуми, жовтої лихоманки, геморагічних лихоманок Ласса, Марбург, Ебола 41. Екстрена профілактика чуми. 41. Правила виписки із стаціонару хворого на чуму. 43. Організаційна тактика лікаря при підозрі на чуму. 44. Поняття про інфекційні хвороби, що регулюються міжнародними санітарними правилами.	
Змістовий модуль 2. Епідеміологія		
6.	Основні епідеміологічні поняття. Резервуари та джерела збудників інфекційних хвороб. Механізми, чинники та шляхи передачі. Дезінфекція та стерилізація. Забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму в стоматологічній клініці. 1. Епідемічний процес, його ланки й рушійні сили. 2. Характеристика основних джерел інфекції.	2

	3. Механізми передачі збудників інфекційних захворювань. 4. Класифікація інфекційних захворювань. 5. Поняття про сприйнятливість. 6. Кількісні та якісні прояви епідемічного процесу. 7. Заходи, спрямовані на знешкодження джерел інфекції. 8. Показання до госпіталізації інфекційних хворих. 9. Категорії носійства, заходи щодо носіїв. 10. Визначення епідемічного осередку. Межі епідемічного осередку. 11. Алгоритм протиепідемічних заходів в епідемічному осередку. 12. Заходи, що спрямовані на розрив механізму передачі. 13. Заходи, спрямовані на підвищення несприйнятливості населення. 14. Дезінфекція: види і методи. 15. Основні дезінфекційні засоби, дозволені до застосування в медичних закладах стоматологічного профілю. 16. Передстерилізаційна обробка: види і методи. Вимоги щодо зберігання стерильного матеріалу. 17. Основи стерилізації: види та методи стерилізації. Режим роботи стерилізаторів. 18. Контроль якості передстерилізаційної обробки. Методика постановки проб на залишки мийних засобів та приховану кров. 19. Контроль якості стерилізації.	
7.	Організація та проведення імунопрофілактики. Препарати для створення активного та пасивного імунітету. Планові щеплення. 1. Визначення вакцинопрофілактики. Механізми формування поствакцинального імунітету. 2. Характеристика вакцинних препаратів, їх класифікація. 3. Календар профілактичних щеплень. Планові щеплення за віком. 4. Вакцинація проти туберкульозу. 5. Вакцинація проти гепатиту В. 6. Вакцинація проти поліомієліту. 7. Вакцинація проти дифтерії. 8. Вакцинація проти кору. 9. Вакцинація проти кашлюку. 10. Вакцинація проти краснухи. 11. Вакцинація проти епідемічного паротиту. 12. Вакцинація проти гемофільної інфекції.	2
8.	Осередок інфекційної хвороби. Принципи протиепідемічної роботи в осередках інфекційних хвороб. 1. Епідеміологічна характеристика кишкових інфекцій. 2. Особливості механізму, факторів і шляхів передачі збудників кишкових інфекцій. 3. Епідеміологічна характеристика черевних кишкових інфекцій. 4. Протиепідемічні заходи в осередку кишкових інфекцій (шигеліоз, сальмонельоз). 5. Епідеміологічна характеристика інфекцій дихальних шляхів (дифтерія, менінгококова інфекція, дитячі крапельні інфекції) .	2

	6. Протиепідемічні заходи в осередку інфекцій дихальних шляхів.	
9.	Епідеміологія і профілактика вірусних гепатитів В і С та ВІЛ-інфекції. Внутрішньолікарняні інфекції та їх профілактика. 1. Епідеміологічна характеристика ВІЛ-інфекції. 2. Особливості механізму, факторів і шляхів передачі гепатитів В, С та ВІЛ-інфекції. 3. Епідеміологічна характеристика вірусного гепатиту В та С. 4. Основні групи ризику 5. Підходи до профілактики інфекцій з парентеральним механізмом передачі. Постконтактна профілактика інфекції, що передаються парентеральним шляхом. 6. Характеристика ВЛІ. 7. Профілактика ВЛІ. Підсумковий модульний контроль. Захист навчальної історії хвороби	2
	Разом	18

Самостійна робота

№	Тема	Год
1.	Підготовка до практичних занять	10
2.	Написання навчальної історії хвороби	7
3.	Підготовка до ПМК	4
	РАЗОМ	21

Індивідуальні завдання

1. Виконання науково-дослідницької роботи з оформленням звіту згідно плану наукової роботи кафедри.
2. Участь в експериментальних дослідженнях з підготовкою демонстраційних матеріалів (за запропонованими темами).
3. Створення ілюстраційних матеріалів (таблиць, графіків, малюнків, слайдів, стендів, тощо).
4. Проведення бібліографічного пошуку спеціальної літератури.
5. Заповнення карти епідеміологічного обстеження осередку інфекційного захворювання.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

Інфекційні хвороби

1. Поняття „інфекція”, „інфекційний процес”, „інфекційна хвороба”. Особливості інфекційних хвороб.
2. Класифікація інфекційних хвороб.
3. Принципи діагностики інфекційних хвороб.
4. Методи специфічної діагностики інфекційних хвороб.
5. Принципи профілактики інфекційних хвороб.
6. Принципи лікування інфекційних хвороб.
7. Загальна характеристика інфекційних хвороб із фекально-оральним механізмом передавання.
8. Черевний тиф, паратифи А і В: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз,

ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

9. Холера: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

10. Сальмонельоз: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

11. Харчові токсикоінфекції: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

12. Шигельоз: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

13. Ботулізм: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогност, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із стаціонару.

14. Загальна характеристика інфекційних хвороб дихальних шляхів.

15. Грип: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації.

16. Класифікація герпес-вірусів людини. Загальна характеристика герпесвірусних хвороб.

17. Герпетична інфекція: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації.

18. Вітряна віспа. Оперізувальний герпес. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із стаціонару.

19. Інфекційний мононуклеоз: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації.

20. Особливості перебігу герпесвірусних інфекцій у хворих на ВІЛ/СНІД.

21. Кір: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клініка, особливості перебігу у дорослих, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

22. Краснуха: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клініка, особливості перебігу у дорослих, лабораторна діагностика, диференціальний

діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

23. Вірусна паротитна хвороба: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клініка, особливості перебігу у дорослих, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

24. Дифтерія: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки із інфекційного стаціонару.

25. Менінгококова інфекція: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування різних клінічних форм, невідкладна допомога на догоспітальному етапі, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

26. Загальна характеристика кров'яних інфекційних хвороб.

27. ВГА: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування, профілактика. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

28. ВГЕ: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування, профілактика. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

29. ВГВ: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування, профілактика, прогноз. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

30. ВГС: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування, профілактика, прогноз. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

31. ВГД: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування, профілактика, прогноз. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

32. Хронічні вірусні гепатити: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, принципи лікування, прогноз.

33. ВІЛ-інфекція: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування, профілактика, прогноз. Порядок госпіталізації, обстеження, диспансеризації.

34. СНІД-асоційовані протозойні інвазії: криптоспоридіоз, ізоспоров, церебральний токсоплазмоз. Клінічна і лабораторна діагностика. Принципи лікування і профілактики. Показання до госпіталізації.

35. СНІД-асоційовані мікози: кандидоз, пневмоцистна пневмонія, криптококоз. Клінічна і лабораторна діагностика. Принципи лікування і профілактики. Показання до госпіталізації.

36. Сказ: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та профілактики. Порядок госпіталізації.

37. Пращець: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та профілактики. Порядок госпіталізації.

38. Бешіх: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та профілактики. Показання до госпіталізації.

39. Чума: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару. Профілактичні заходи в осередку.

40. Сибірка: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару. Профілактичні заходи в осередку.

41. Туляремія: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару. Профілактичні заходи в осередку.

42. Гарячки Марбург, Ебола, Ласса: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

Епідеміологія

1. Основні етапи розвитку епідеміології.
2. Епідемічний процес та його складові.
3. Особливості епідемічного процесу при антропонозах та зоонозах.

Поняття про сапронози.

4. Кількісні та якісні прояви епідемічного процесу.
5. Епідеміологічний метод дослідження, його структура.
6. Дизайн епідеміологічних досліджень.
7. Рівні доказовості в медицині.
8. Аналіз територіального розподілу захворюваності.
9. Прояви епідемічного процесу в річній динаміці захворюваності та причини, що їх обумовлюють.
10. Прояви епідемічного процесу в багаторічній динаміці захворюваності та причини, що їх обумовлюють.
11. Структура та рівень захворюваності населення по колективам, групам та нозологічним формам.
12. Поняття про територію, групи, час та чинники ризику.
13. Значення соціального фактору в розвитку епідемічного процесу.

14. Значення природного фактору в розвитку епідемічного процесу.
15. Мета і особливості організації скринінгових обстежень населення.
16. Виявлення та реєстрація інфекційних захворювань.
17. Джерело і резервуар збудників інфекційних хвороб.
18. Хвора людина і носій та їх епідеміологічне значення.
19. Категорії носіїв збудників інфекційних хвороб.
20. Заходи щодо знезараження хворих та носіїв як джерел збудників інфекційних хвороб.
21. Епідеміологічне значення тварин (гризуни, свійські тварини тощо).
22. Визначення механізму передачі, його ланки. Чинники і шляхи передачі збудників інфекційних хвороб.
23. Типи механізмів передачі збудників інфекційних хвороб людини.
24. Осередок інфекційної хвороби.
25. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань.
26. Визначення дезінфекції, її види і методи. Контроль якості дезінфекції.
27. Стерилізація та її етапи, контроль якості.
28. Календар профілактичних щеплень України. Правові аспекти вакцинопрофілактики.
29. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів.
30. Епідеміологічна класифікація інфекційних хвороб.
31. Епідеміологічні особливості групи кишкових інфекцій.
32. Епідеміологічні особливості групи інфекцій дихальних шляхів.
33. Епідеміологічні особливості групи кров'яних інфекцій.
34. Епідеміологічні особливості групи зовнішніх покривів.
35. Епідеміологія та профілактика інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги.
36. Профілактичні та протиепідемічні заходи щодо найбільш поширених захворювань.
37. Інфекційний контроль.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю Інфекційні хвороби

1. Вміти обґрунтувати попередній клінічний діагноз найбільш поширених інфекційних хвороб із повітряно-крапельним та фекально-оральним механізмами передавання.
2. Вміти розпізнавати ускладнення та невідкладні стани у хворих на найбільш поширені інфекційні хвороби з повітряно-крапельним та фекально-оральним механізмами передавання.
3. Вміти призначати план обстеження хворим на найбільш поширені інфекційні хвороби з повітряно-крапельним та фекально-оральним механізмами передавання.
4. Здійснювати клінічну і лабораторну диференціальну діагностику інфекційних хвороб із повітряно-крапельним та фекально-оральним механізмами передавання.
5. Призначати раціональне лікування хворим на інфекційні хвороби з повітряно-крапельним та фекально-оральним механізмами передавання на

різних етапах медичної допомоги.

6. Вміти надавати невідкладну допомогу хворим на інфекційні хвороби з повітряно-крапельним та фекально-оральним механізмами передавання.

7. Планувати основні профілактичні заходи щодо інфекційних хвороб із повітряно-крапельним та фекально-оральним механізмами передавання.

8. Вміти обґрунтувати попередній клінічний діагноз гострих вірусних гепатитів, кров'яних інфекцій, інфекційних хвороб із рановим та множинними механізмами передавання.

9. Вміти розпізнавати ускладнення та невідкладні стани у хворих на гострі вірусні гепатити, кров'яні інфекції, інфекційні хвороби із рановим та множинними механізмами передавання.

10. Вміти призначати план обстеження хворим на гострі вірусні гепатити, кров'яні інфекції, інфекційні хвороби із рановим та множинними механізмами передавання.

11. Здійснювати клінічну і лабораторну диференціальну діагностику гострих і хронічних вірусних гепатитів, кров'яних інфекцій, інфекційних хвороб із рановим та множинними механізмами передавання.

12. Призначати раціональне лікування хворим на гострі вірусні гепатити, кров'яні інфекції, інфекційні хвороби із рановим та множинними механізмами передавання.

13. Вміти надавати невідкладну допомогу хворим на гострі вірусні гепатити, кров'яні інфекції, інфекційні хвороби із рановим та множинними механізмами передавання.

14. Планувати основні профілактичні заходи щодо вірусних гепатитів, кров'яних інфекцій, інфекційних хвороб із рановим та множинними механізмами передавання.

Епідеміологія

1. Визначення прогнозу рівня захворюваності на наступний рік за лінією тенденції багаторічної динаміки захворюваності.

2. Визначення рівня інфікованості населення за даними вибірових лабораторних досліджень та його епідеміологічна оцінка.

3. Заповнення річного „Звіту про окремі інфекційні і паразитарні захворювання” (форма №2).

4. Заповнення журналу обліку інфекційних захворювань (форма №60).

5. Заповнення екстреного повідомлення про вперше виявлене інфекційне або паразитарне захворювання (форма №58).

6. Заповнення карти профілактичних щеплень (форма №63) та індивідуальної карти розвитку дитини (форма 112).

7. Визначення коефіцієнту епідеміологічної ефективності щеплень та його оцінка.

8. Обґрунтування переліку протиепідемічних заходів в осередках інфекційних захворювань.

9. Створення стовпчикових діаграм для наглядного вираження епідеміологічних даних та визначення груп та чинників ризику захворюваності.

10. Відбір матеріалу для бактеріологічного дослідження на дифтерійну інфекцію.

11. Визначення коефіцієнта сезонності річної динаміки захворюваності на діаграмі розподілу захворюваності по місяцях року та його оцінка.

12. Оцінка якості дезінфекції і стерилізації при вірусних гепатитах А та В.

13. Проведення протиепідемічних заходів в осередках кишкових, дихальних та кров'яних інфекцій

Форма підсумкового контролю успішності навчання - ПМК

Система поточного та підсумкового контролю

Критерії оцінки поточної навчальної діяльності

Поточне оцінювання студентів з відповідних тем проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно»):

– «відмінно» – студент володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, так і тестового контролю. Добре орієнтується в предметній термінології. Чітко формулює відповіді на поставлені запитання. Практична робота виконується в повному обсязі.

– «добре» – студент володіє знаннями в обсязі не менш ніж 75 – 85%, допускає несуттєві помилки, які виправляє, відповідаючи на запитання. Під час виконання тестових завдань відповідає на 75% питань. Практична робота виконана в повному обсязі, допускаються незначні помилки.

– «задовільно» – студент володіє знаннями по темі в обсязі не менше 60 – 65%, під час тестування відповідає не менш ніж на 60% запитань. Відповіді недостатньо точні, навідні запитання їх не відкореговують. Не в повному обсязі виконано практичну роботу.

– «незадовільно» – студент не засвоїв необхідний мінімум знань з теми заняття та тестування в межах менш ніж 60% знань. Нездатний відповідати на навідні запитання, оперує неточними формулюваннями. Завдання тестового контролю виконані менш ніж на 60%. Практичними навичками не володіє.

Бал визначається згідно таблиці 1:

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	А	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	В	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє

		помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вмів зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Поточна успішність дорівнює середньому арифметичному оцінок поточного контролю за практичні заняття та самостійну роботу (ведення конспекту, написання фрагменту курації, робота у відділеннях). Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Викладач вносить бали після їх конвертації з середнього балу успішності згідно таблиці. Мінімальна кількість балів, що студенти отримують за поточну успішність – 72.

Бал визначається згідно таблиці 2:

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		

2,25	54	36	90				
2,3	55	37	92				
2,35	56	38	94				
2,4	58	38	96				
2,45	59	39	98				
2,5	60	40	100				
2,55	61	41	102				
2,6	62	42	104				
2,65	64	42	106				
2,7	65	43	108				
2,75	66	44	110				
2,8	67	45	112				
2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122			Е	3 задовільно
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130	D	4 добре		
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140	C		5 відмінно	
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160	B	5 відмінно		
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				
4,25	102	68	170				
4,3	103	69	172				
4,35	104	70	174				
4,4	106	70	176				
4,45	107	71	178				
4,5	108	72	180	A		5 відмінно	
4,55	109	73	182				
4,6	110	74	184				

4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Підсумковий модульний контроль

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля на контрольному занятті. До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які виконали всі види навчальних завдань, передбачені навчальною програмою, і при вивченні модуля набрали за поточну навчальну діяльність кількість балів, не менше за мінімальну (72 бали).

Кількість балів, яку може набрати студент за результатами підсумкового модульного контролю: **максимальна - 80, мінімальна - 50.**

Контроль теоретичної та практичної підготовки студента під час підсумкового модульного контролю здійснюється за наступним регламентом:

1. Проведення **тестового контролю** (протягом 30 хвилин - виконання **30 тестових завдань** вибіркового типу з однією правильною відповіддю).

2. Розв'язування **п'яти ситуаційних задач** з двома питаннями в кожній задачі протягом 20 хвилин

3. **Відповідь на одне питання** з переліку питань для підготовки до підсумкового модульного контролю (на одного студента по 1 хвилині).

Завдання мають бути стандартизовані й спрямовані на контроль досягнення кінцевих цілей студентом під час вивчення модуля.

Перевірка виконання навчальних занять здійснюється викладачем на контрольному занятті по мірі їх виконання.

Критерії оцінювання.

Комплексна кількість балів, що студент набирає за результатами підсумкового модульного контролю, має такі складові:

1. За результатами тестового контролю студент одержує:

100% – 30 правильних відповідей – 50 балів

– 29 правильних відповідей – 50 балів

– 28 правильних відповідей – 48 балів

– 27 правильних відповідей – 46 балів

– 26 правильних відповідей – 44 бали

– 25 правильних відповідей – 42 бала

80% – 24 правильні відповіді – 40 балів

– 23 правильні відповіді – 38 балів

– 22 правильні відповіді – 36 балів

– 21 правильна відповідь – 34 бали

– 20 правильних відповідей – 32 бала

– 19 правильних відповідей – 30 балів

60% – 18 правильних відповідей – 30 балів

2. За правильну відповідь на питання ситуаційної задачі студент отримує 2 бала, тобто максимум за правильні відповіді на всі питання ситуаційних задач студент отримує **20 балів** (10 питань x 2 бала = 20 балів).

3. 10 балів - за правильну відповідь на питання із списку питань для підготовки до підсумкового модульного контролю.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до формули «**Бали за модуль та/або екзамен = $(A \cdot 24 + A \cdot 16)$** » де А – середній бал за чотирибальною шкалою, округлений до сотих; при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою.

Методи навчання

- **вербальні** (лекція, пояснення, розповідь, бесіда);
- **наочні** (дані лабораторно-інструментальних методів діагностики, історії хвороб, тематичні хворі);
- **практичні** (курація хворих, описання рентгенограм, інтерпретація даних лабораторно-інструментальних методів діагностики).
- робота в фокус-групах, «мозковий штурм»; активна дискусія; метод моделювання конкретних ситуацій, рольові ігри

Методи контролю

Усне опитування: фронтальне, індивідуальне, комбіноване, співбесіда.

Письмовий контроль: письмова перевірка здійснюється у формі перевіркової (контрольної) роботи, написання конспектів.

Тестовий контроль: використовується тести закритої форми, які передбачають вибір відповіді з певної кількості варіантів.

Програмований контроль здійснюватися за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Практична перевірка: проводиться перевірка практичних професійних умінь і навичок під час проведення практичних занять.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни;
2. Силабус з дисципліни;
3. Плани практичних занять та самостійної роботи студентів;
4. Тестові та контрольні завдання до практичних занять;
5. Питання та завдання до контролю засвоєння модуля, перелік практичних навичок;
6. Історії хвороби, результати обстеження, алгоритми обстеження
7. Мультимедійні презентації лекційного курсу кафедри.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Інфекційні хвороби : підручник / за ред. О. А. Голубовської. — Київ : ВСВ «Медицина», 4-те вид., перероблене і доповнене. — 2022. — 464 с.
2. Епідеміологія у схемах : навчальний посібник / М. Д. Чемич, Н. Г. Малиш, О. М. Чемич, Н. І. Ільїна. — Вінниця : Нова Книга, 2020. — 256 с.
3. Епідеміологія: протиепідемічні заходи : навчальний посібник / М. Д. Чемич, Н. Г. Малиш, Н. І. Ільїна [та ін.]. — Вінниця : Нова Книга, 2020. — 288 с.

Допоміжна

1. Коронавірусна хвороба 2019 (COVID-19) : навч. посібник / О.А. Голубовська, А.В. Шкурба, О.В. Безродна та ін. за ред. за ред. О.А. Голубовської — Київ : ВСВ «Медицина», 2023. — 300 с.
2. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т. О. Крючко, Т. І. Коваль, О. Г. Марченко, О. Я. Ткаченко. — Львів : Магнолія-2006, 2-е доповнене видання, 2023. — 158 с.
3. Внутрішньолікарняні інфекції та інфекційний контроль: навч. посібник / К.В. Юрко, В.М. Козько, Г.О. Соломенник. — Київ: ВСВ «Медицина», 2020. — 296 с.
4. Соціально значущі та особливо небезпечні інфекційні хвороби: навч. посібник / К.В. Юрко, Г.О. Соломенник. — Київ: ВСВ «Медицина», 2023. — 255 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт МОЗ України: www.moz.gov.ua
2. Сайт ВООЗ: www.who.int
3. Centers for Disease Control and Prevention (Центр з контролю та профілактики захворювань, США): <http://www.cdc.gov/>

Силабус склали:

проф. Коваль Т.І., доц. Боднар В.А., доц. Марченко О.Г.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра ендокринології з дитячими інфекційними хворобами

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми

«Стоматологія»

«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради медичного

факультету №2

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

ЗАГАЛЬНА МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА

Модуль 6. «Ендокринологія»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
4 курс 8 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

ендокринології з дитячими інфекційними хворобами

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

Полтава – 2024 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Муравльова Оксана Василівна, зав. кафедри, к.мед.н., доцент; Дворник Ірина Леонідівна, к.мед.н., доцент; Катеренчук Віталій Іванович, к.мед.н., доцент; Шаєнко Златослава Олексіївна, к.мед.н., доцент
Профайл викладача (викладачів)	https://endocrinology.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	Муравльова Оксана Василівна, моб.0507619084.
E-mail:	Муравльова Оксана Василівна, e-mail: o.muravlova@pdmu.edu.ua Дворник Ірина Леонідівна, e-mail: i.dvornyk@pdmu.edu.ua Катеренчук Віталій Іванович, e-mail: v.katerenchuk@pdmu.edu.ua Шаєнко Златослава Олексіївна, e-mail: z.shaienko@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://endocrinology.pdmu.edu.ua/team

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 7,0/210, із них:

Лекції (год.) – 28

Практичні (семінари) (год.) – 84

Самостійна робота (год.) – 98

Вид контролю ПМК

Модуль 6 «Ендокринологія»

Кількість кредитів / годин – 1/30, із них:

Лекції (год.) – 4

Практичні (семінари) (год.) – 12

Самостійна робота (год.) – 14

Вид контролю ПМК

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті викладачі та студенти діють відповідно до:

- «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті» (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>);

- «Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету» (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departement-npr/normativni-dokumenti>);

- «Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету» (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departement-npr/normativni-dokumenti>).

Опис навчальної дисципліни (анотація) – модуль 6. Ендокринологія навчальної дисципліни «Загальна медична підготовка»

Ендокринологія - це медико-біологічна наука, яка має загальне визнання у всьому світі. Через те оволодіння основними положеннями ендокринології є важливим завданням медицини. Серед ендокринних захворювань найбільш поширеними є цукровий діабет та захворювання щитоподібної залози.

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 4 році навчання.

Предметом вивчення модуля 6. Ендокринологія навчальної дисципліни «Загальна медична підготовка» є ендокринологічні захворювання, такі як: цукровий діабет, гіпотиреоз, тиреотоксикоз, йододефіцитні захворювання, тиреоїдит.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни(міждисциплінарні зв'язки) Модуль 6. Ендокринологія:

а) базуються на вивченні студентами таких дисциплін як: «Внутрішня медицина (у тому числі інфекційні хвороби та епідеміологія, клінічна фармакологія)», «Хірургія (у тому числі онкологія та нейрохірургія)», «Терапевтична стоматологія», «Соціальна медицина, громадське здоров'я та основи доказової медицини».

б) інтегруються з іншими клінічними дисциплінами: «Акушерство», «Отоларингологія», «Дитяча терапевтична стоматологія», «Хірургічна стоматологія».

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання модуля 6. Ендокринологія навчальної дисципліни «Загальна медична підготовка» є здобуття та поглиблення знань, вмінь, навичок та інших компетентностей з ендокринології, необхідних у професійній діяльності.

- Основними завданнями вивчення дисципліни є:
 - Проводити опитування і фізикальне обстеження хворих із основними захворюваннями ендокринної системи та аналізувати їх результати.
 - Визначати етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених захворювань ендокринної системи.
 - Аналізувати типову клінічну картину, проводити диференційний діагноз, обґрунтовувати та формулювати клінічний діагноз найбільш поширених захворювань ендокринної системи.
 - Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань ендокринної системи.
 - Формулювати попередній діагноз, складати план обстеження хворого, аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при найбільш поширених захворюваннях ендокринної системи.

- Визначати тактику ведення (рекомендації стосовно режиму, дієти, лікування, реабілітаційні заходи) хворого та призначати немедикаментозне і медикаментозне лікування, в тому числі прогноз-модифікуюче, найбільш поширених захворювань ендокринної системи.

- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.

- Під час навчання провести курацію хворих з наступними хворобами та станами:

Цукровий діабет

Гіпотиреоз

Тиреотоксикоз

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні, матриця компетентностей)

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Стоматологія» дисципліна «Загальна медична підготовка» забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

- *інтегральна*:

- Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- *загальні*:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- спеціальні (фахові, предметні):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Стоматологія» дисципліна «Загальна медична підготовка» забезпечує програмні результати навчання (ПРН) відповідними компонентами ОПП:

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).
9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

25. Знати та розуміти фундаментальні і клінічні біомедичні науки на рівні, достатньому для вирішення проблем в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення модуля 6. Ендокринологія навчальної дисципліни «Загальна медична підготовка» здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- найважливіші етіологічні і патогенетичні фактори формування патологічних процесів в ендокринології;
- методичні основи клінічного обстеження хворого з ендокринною патологією, схеми дослідження пацієнта;
- методичні основи фізикального обстеження хворого – розпитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация;
- найважливіші ендокринологічні симптоми та синдроми захворювань;
- клініко-діагностичної інтерпретації показників лабораторно-інструментальних методів досліджень в ендокринології.

Вміти:

- Використовувати основні методи обстеження хворих з ендокринною патологією, оцінити їх результати.
- Діагностувати, лікувати, організувати впровадження заходів профілактики цукрового діабету, йододефіцитних захворювань щитоподібної залози, тиреотоксикозу, гіпотиреозу, тиреоїдитів; аналізувати та інтерпретувати результати аналізів при даних захворюваннях.
- Розпізнати природжений гіпотиреоз.
- Діагностувати та надавати невідкладну допомогу на догоспітальному і госпітальному етапах при діабетичній (гіперкетонемічній), гіпоглікемічній комах.
- Розпізнати менш поширені ендокринні захворювання: пухлини щитоподібної залози, гіпопаратиреоз та гіперпаратиреоз.
- Розпізнати ендокринологічні аспекти синдромів: артеріальної гіпертензії та артеріальної гіпотензії, набрякового синдрому, сечового та нефротичного синдрому, анемії, болю в кінцівках, часткової або повної втрати зору, головного болю, судомного синдрому.

- Оцінити аналіз глюкози крові, кетонурію, ультразвукове та радіонуклідне дослідження щитоподібної залози.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 6. Ендокринологія	
1	Цукровий діабет. Сучасна класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Новітні методи лікування хворих на ЦД. <i>Клінічна та етіологічна класифікація цукрового діабету, етіологія і патогенез 1 та 2 типів, великі та малі клінічні ознаки, сучасні методи діагностики. Підходи до дієтотерапії, методи самоконтролю та навчання хворих, дозовані фізичні навантаження.</i> <i>Інсулінотерапія інтенсифікована та традиційна. Покрокова терапія в лікуванні хворих 2 типом цукрового діабету.</i>	2
2	Захворювання щитоподібної залози. Класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування. <i>Огляд та пальпація щитоподібної залози, визначення ступенів збільшення та функціонального стану, T3, T4, ТТГ – діагностика, методи йодної профілактики.</i> <i>Лікування тиреотоксикозу, гіпотиреозу, тиреоїдитів, вузлових форм зобу.</i>	2
	Разом	4

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Цукровий діабет, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. <i>Клінічна та етіологічна класифікація цукрового діабету, етіологія і патогенез 1 та 2 типів, великі та малі клінічні ознаки, сучасні методи діагностики.</i>	2
2	Цукровий діабет тип 1, сучасні методи терапії. <i>Підходи до дієтотерапії – знання ХО, методи самоконтролю та навчання хворих, дозовані фізичні навантаження. Інсуліни людські та аналоги.</i>	2

	<i>Інсуліноterapia інтенсифікована та традиційна.</i>	
3	Цукровий діабет тип 2, сучасні методи терапії. <i>Підходи до дієтотерапії – знання калоражу , методи самоконтролю та навчання хворих, дозовані фізичні навантаження. Групи цукрознижуючих препаратів з покроковим використанням.</i>	2
4	Гострі та хронічні ускладнення цукрового діабету. <i>Клінічні ознаки хронічних ускладнень, сучасна діагностика та лікування. Коматозні стани у хворих – гіпоглікемічна, гіперглікемічна (кетоцидотична, лактатацидотична, гіперосмолярна) коми. Причини, клінічні ознаки, діагностика та лікування.</i>	2
5	Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування гіпотиреозу та тиреоїдитів. <i>Огляд та пальпація щитоподібної залози, визначення ступенів збільшення та функціонального стану, Т3, Т4, ТТГ, АмТГ, АмТПО – діагностика. Класифікація, діагностика, клінічні ознаки та методи лікування гіпотиреозу та тиреоїдитів.</i>	2
6	Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування тиреотоксикозу. Гіперпаратиреоз. Гіпопаратиреоз. Клініка. Діагностика. Лікування. <i>Огляд та пальпація щитоподібної залози, визначення ступенів збільшення та функціонального стану, Т3, Т4, ТТГ, АмТГ – діагностика. Класифікація, діагностика, клінічні ознаки та методи лікування тиреотоксикозу. Гіперпаратиреоз. Гіпопаратиреоз. Клініка. Діагностика. Лікування.</i>	2
Разом		12

Самостійна робота

№ п / п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	6
2	Підготовка до реферату, поточних контрольних заходів	4
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
	Разом	14

Індивідуальні завдання

1. Проведення розпитування показового хворого з цукровим діабетом, його загального огляду із виділенням основних симптомів та синдромів захворювання, обробка отриманих даних та доповідь на занятті.

2. Проведення огляду та пальпації щитоподібної залози у показових хворих, обробка отриманих даних та доповідь на занятті.
 3. Підготовка рефератів за темами: «Використання інгаляційного інсуліну в лікуванні хворих на цукровий діабет», «Інсулінова помпа – сучасний підхід до лікування цукрового діабету», «Трансплантаційні методи лікування цукрового діабету», «Аварія на ЧАЕС – наслідки сьогодення».
- Вимоги до оформлення рефератів: від 5 до 10 сторінок тексту, написаного від руки, українською мовою.
4. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення про особливості синдромної діагностики захворювання із типовим перебігом, обраного за бажанням студента.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

- Етіологія і патогенез цукрового діабету.
- Цукровий діабет тип 1: роль вірусної інфекції та автоімунних процесів, генетичної схильності.
- Цукровий діабет тип 2: роль генетичної схильності, ожиріння, зовнішніх факторів. Класифікація порушень глікемії.
- Основні клінічні симптоми цукрового діабету.
- Характеристика уражень внутрішніх органів за цукрового діабету: серцево-судинної системи, гепатобіліарної системи, органів сечовиділення, діабетичні остеоартропатії. Критерії діагностики цукрового діабету та інших категорій гіперглікемії.
- Основні методи лікування ЦД, дієтотерапія, дозоване фізичне навантаження, цукрознижувальна фармакотерапія, навчання хворого самоконтролю.
- Пероральні цукрознижувальні препарати.
- Інсулінотерапія.
- Класифікація препаратів інсуліну, препарати короткої та тривалої дії, аналоги інсуліну ультракороткої та тривалої дії.
- Розрахунок добової потреби в інсуліні.
- Режим інсулінотерапії: традиційна та інтенсифікована інсулінотерапія.
- Ускладнення інсулінотерапії: гіпоглікемічні стани, алергія до інсуліну, постін'єкційні ліподистрофії, інсулінорезистентність, хронічне передозування інсуліну (синдром Сомоджі), інсулінові набряки.
- Діабетична нефропатія, стадії розвитку, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика.
- Діабетична ретинопатія: стадії процесу, діагноз, профілактика та лікування.
- Діабетична нейропатія, класифікація, діагностика та лікування.
- Синдром діабетичної стопи: класифікація діагностика, алгоритм лікування. Гіпоглікемічна кома, гіпоглікемічні стани. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
- Кетоацидотичні стани з діабетичною (гіперкетонемічною) комою. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
- Гіперосмолярна (неацидотична) діабетична кома.

- Молочнокислий ацидоз і кома.
- Прояви йодного дефіциту.
- Визначення розмірів щитоподібної залози. Вікова динаміка об'єму залози.
- Визначення – “зоб”. Поняття про простий нетоксичний та вузлові форми зобу.
- Йодна профілактика: масова, групова, індивідуальна.
- Етіологія, патогенез, клінічні прояви дифузного токсичного зобу, тиреотоксична та ендокринна офтальмопатія.
- Медикаментозне, хірургічне лікування токсичного зобу, використання ¹³¹йоду з лікувальною метою.
- Гіпотиреоз, етіологія, патогенез та клінічні ознаки. Обґрунтування діагнозу.
- Лікування гіпотиреозу.
- Тиреоїдити, класифікація, етіологія, клінічний перебіг, діагностика, лікування. Патоморфологічна класифікація пухлин щитоподібної залози.
- Сучасна схема лікування, реабілітації та диспансерного спостереження хворих на рак щитоподібної залози.
- Гіперпаратиреоз. Клініка, клінічні форми. Показання до хірургічного лікування. Медикаментозна терапія.
- Гіпопаратиреоз. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.

Перелік практичних навичок для підсумкового модульного контролю

- Аналізувати дані лабораторних методів дослідження (тест толерантності до глюкози, глікемічний та глюкозуричний профіль, С-пептид, HbA1c).
- Надавати медичну допомогу хворим з кетоацидозом, діабетичною та гіпоглікемічною комами.
- Визначати ступень зобу.
- Тракувати дані ультразвукового обстеження та доплерографії щитоподібної залози.
- Тракувати результати ЕКГ та рефлексометрії для характеристики функції щитоподібної залози.

Форма підсумкового контролю успішності навчання - підсумковий модульний контроль.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточна успішність здобувачів оцінюються за традиційною 4-бальною шкалою.

При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ (таблиця 1)

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною Шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача

		знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Після завершення вивчення всіх тем модуля проводиться конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль – проводиться лише після поточного заняття, що передує підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:

– підраховується середня оцінка здобувача за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);

– для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24, або за таблицею 2. Винятком є

випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бала. У цьому разі здобувач отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

– середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану здобувачем.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою	
2	48	32	80	F FX	2 Незадовільно	
2,1	50	34	84			
2,15	52	34	86			
2,2	53	35	88			
2,25	54	36	90			
2,3	55	37	92			
2,35	56	38	94			
2,4	58	38	96			
2,45	59	39	98			
2,5	60	40	100			
2,55	61	41	102			
2,6	62	42	104			
2,65	64	42	106			
2,7	65	43	108			
2,75	66	44	110			
2,8	67	45	112			
2,85	68	46	114			
2,9	70	46	116			
2,95	71	47	118			
3	72	50	122			E
3,05	73	50	123			
3,1	74	50	124			
3,15	76	50	126			
3,2	77	51	128			
3,25	78	52	130			
3,3	79	53	132	D	3 Задовільно	
3,35	80	54	134			
3,4	82	54	136			
3,45	83	55	138			
3,5	84	56	140			
3,55	85	57	142			
3,6	86	58	144	C		4 Добре
3,65	88	58	146			
3,7	89	59	148			
3,75	90	60	150			
3,8	91	61	152			

3,85	92	62	154	В	
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160		
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 Відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для всіх модулів усіх дисциплін усіх кафедр є єдиною і **складає 72 бала.**

Підсумковий модульний контроль з Модуля 6. Ендокринологія здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (оцінка 3.0 - 72 бали).

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Підсумковий модульний контроль проводиться стандартизовано на останньому занятті модуля і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Білети для підсумкового модульного контролю включають 3 питання (по 20 балів кожне-60 балів), а 2 питання з практичних навичок (по 10 балів - 20 балів). Кожне питання білета оцінюється від 0 до 20 балів, питання з практичних навичок від 0 до 10 балів.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна

кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Після складання підсумкового модульного контролю розраховується загальна кількість балів за модуль:

- а) сума балів поточної успішності;
- б) бали підсумкового модульного контролю.

Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів.

Відомості після складання ПМК, заповнюються відповідно до положення про організацію навчального процесу в ПДМУ та подаються в деканат.

Здобувачі, які не склали ПМК мають право 2 рази перескласти модуль згідно з графіка перескладань.

Методи навчання

- Вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види управління);
- самостійна робота студентів з осмислення та засвоєння нового матеріалу
- тематичні дискусії;
- мозковий штурм;
- круглий стіл;
- аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод);
- імітаційні завдання;
- проблемний виклад;
- презентації;
- тренінги.

Методи контролю – усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль, практична перевірка, самоконтроль, самооцінка.

Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни має методичне забезпечення: робочу навчальну програму; пакети тестових завдань та клінічних задач; комплекти результатів загально-клінічного лабораторного обстеження хворих; комплекти результатів інструментальних методів обстеження хворих.

Рекомендована література

Базова

1. Ендокринологія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів /[П. М. Боднар, Ю. І. Комісаренко, Г. П. Михальчишин та ін.] ; за ред. Ю. І. Комісаренко, Г. П. Михальчишин. – 5-те вид, оновл. та доповн. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 536 с.
2. Ендокринологія у стоматологічній практиці: навчальний посібник/ за редакцією доктора медичних наук, професора Л.Є. Бобирьової, доктора медичних наук, професора А.К. Ніколішина. _Полтава, 2021. – 176 с.

Допоміжна

1. Катеренчук В.І. Ін'єкційна гіпоглікемізуюча терапія цукрового діабету 2 – го типу. – К.: Видавничий дім Медкнига, 2024. – 160 с.
2. Шаєнко З. О. Невідкладні стани в ендокринології / Emergency conditions in endocrinology: навч. посібник / З. О. Шаєнко, О. М. Беляєва, Ю. В. Лисанець; МОЗ України, Полтавський державний медичний університет. – Полтава : РВВ ПДМУ, 2024. – 156 с.
3. Endocrinology in Dental Practice: Textbook / Edited by Doctor of Medical Sciences, Professor L. Ye. Bobyryeva; Doctor of Medical Sciences, Professor A. K. Nicolishin. – Poltava, Published by S.V. Hovorov, 2021, - 176 p.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.diabetes.org>
2. <https://www.thyroid.org>
3. <https://www.diabeteseducator.org>
4. <https://www.niddk.nih.gov/health-information/community-health-outreach/information-clearinghouses?dkrd=lgdmw0001>
5. <https://empendium.com/ua/chapter/B27.II.9.1>.
6. <https://ipep.com.ua/napryamki-diaagnostiki-ta-likuvannya>

Розробники:

О.В. Муравльова, зав. кафедри, к.мед.н., доцент

І. Л. Дворник, к.мед.н., доцент